

L'ESCALA

XXX
APLEC de la
SARDANA

VILA
TUJÓ

DIUMENGE, 5 DE JUNY 2005

Dedicat a Víctor Sallés i Bofill

Passeig del Mar, 4
17130 L'ESCALA (Girona)

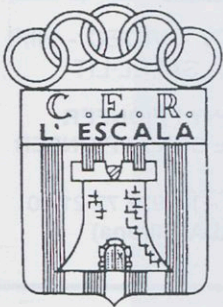
Tel. 972 77 02 89 - 972 77 06 66
Fax 972 77 32 97

El nostre sincer agraïment a tots els qui han col·laborat en aquest butlletí, puix que gràcies a ells s'ha pogut portar a feiç terme.

NOTES:

La Comissió Organitzadora es reserva el dret d'alterar aquest programa si causes imprevistes l'obliguessin a fer-ho.

Edita: CER L'ESCALA
Portada: F. X. Vilà-Mitjà
(800 exemplars)

Salutació

El centre Esportiu i Recreatiu saluda tots els amics de la sardana en ocasió del XXX Aplec de la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan.

INVITACIÓ

La nostra entitat té l'honra de convidar tots els sardanistes de pràctica i d'oïda a passar una diada de germanor, el primer diumenge de juny, amb motiu de l'esmentat XXX Aplec de la sardana.

REQUERIMENT

Que aquesta reunió de persones sigui adient al motiu de la festa i que aquesta festa honori la dansa i música catalana: la sardana.

Que, sempre, les oïdes i les mans enllaçades siguin un senyal de pau i amistat.

Que, aquesta diada, tots els escalencs acompanyem els amics d'arreu que ens faran l'honor de visitar-nos en ocasió i motiu de la celebració de la festa gran de la nostra música i dansa.

DEFINICIÓ

La sardana és la música popular catalana interpretada per una cobla i la dansa derivada en què pot participar tothom i ballada formant una rodona amb les mans enllaçades?

La Junta

Celler Restaurant

CA L'HEREU

*Varietats de carns a la brasa
Pa amb tomata i pernil
Vins naturals*

Platja dels Riells
Carretera de Barcelona, 2-4
Telèfon: 972 77 10 74
L'ESCALA

TELESTIL

SONORITZACIÓ - TV - VIDEO - HIFI
ANTENES - VIA SALÈL·LIT

Servei tècnic **SONY** i **PIONEER**
Distribuïdor oficial de **SONY** i **PIONEER**

C/ Joan Masanet, 74 - Tel 972 77 21 20
17130 L'ESCALA (Girona)

HOTEL NIEVES MAR

(Restaurant Casa Nieves)

Passeig Marítim, 8 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 77 03 00 - Fax 972 77 36 05
www.nievesmar.com

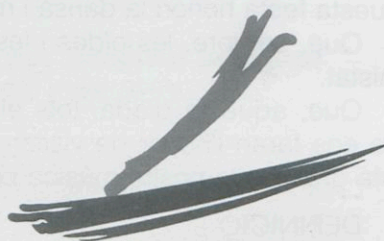
"la Caixa"

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

Cuina Catalana

Tel. 972 78 80 44- Ctra. de Bellcaire - **ALBONS**

La Barcada

C/ Ave Maria, 8 - **L'ESCALA**

REBECA GRIVÉ I FOIX
Pubilla de la Sardana 2004

HOSTAL ☆☆ BAR•RESTAURANT

BAR RESTAURANT
LA VINYA

SERVEI DE TAXI

HABITACIONS BANY COMPLET INDIVIDUAL
AIRE CONDICIONAT - T.V. VIA SATÈL•LIT

Obert tot l'any

Av. Girona, 10
Tels. 972 77 03 46 - 972 77 12 37

L'ESCALA (Girona)

LAUREN FINQUES S.L.

SERVEIS IMMOBILIARIS
COMPRA - VENDA - LLOGUER

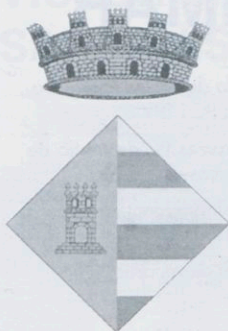
carrer ave maria, 34 l'escala 17130 girona espanya costa brava

tel. 972 77 05 05 - 620 83 09 26 - fax 972 77 09 15

PEIXOS

MASAFONT

C/ Enric Serra, 1
Tel. 972 77 01 34
L'ESCALA (Girona)

Benvinguts

Amics sardanistes i amants de la dansa més bella. L'Escalenc us convida de tot cor a participar en el seu trentè Aplec. Són trenta anys que ininterrompudament els escalencs i els qui ens hi acompanyeu, alhora que gaudint-ne, amb la nostra assistència donem suport i vitalitat a una de les manifestacions culturals més reeixides de què pot vantar-se una col·lectivitat. En l'aspecte artístic per la variada i extensa riquesa musical, i en el caire humà com a expressió de sentiments de germanor i llibertat.

Com és norma de fer-ne obsequi a persones o entitats que s'hagin distingit en el medi sardanístic i social, l'edició d'enguany ha estat dedicada amb tot mereixement a un escalenc, Víctor Sallés i Bofill, sardanista conspicu que ha dut a terme una gran labor d'organització i de difusió de la dansa, principalment a Barcelona on resideix habitualment, però també arreu de Catalunya. La nostra enhorabona.

Que tinguem, plegats, una bona diada.

L'alcalde

Josep M. Guinat i Solà

felgers

RENOVACIÓ I DECORACIÓ
D'ESTABLIMENTS
CONSULTING D'OBRES

Closa del Llop, 31 - Apartat de Correus, 24
Tel. 972 77 04 71
L'ESCALA

TECNIMAR

- Venda de caixes enregistradores PC i TPV'S.
- Programes PC de gestió de comerços.
- Subministrament de paper i accessoris.
- Servei de reparació.

C/ Figueres, 68 - **L'ESCALA**
Tel. 972 77 20 19
www.tecnimar.net - e-mail.info@tecnimar.net

HOTEL RESTAURANT

H *VORAMAR*

Passeig Lluís Albert, 2
Tel. 972 77 01 08
972 77 05 01
Fax 972 77 03 77
17130 **L'ESCALA**
(Girona - Costa brava)

PASTISSERIA · BOMBONERIA
FUNDADA EN
1854

R. MINISTRAL
FILA VINA DEPOSE
MARANGES, 6 - TEL. 77 01 80
L'ESCALA
(COSTA BRAVA)

F A R

gestions

Port d'en Perris, 4
Apartat 198
17130 **L'ESCALA**
Tel. i Fax 972 77 30 69

NOVETATS MARGARIDA

ARTICLES DE PELL - BRODATS
BATES i DAVANTALS

Maranges, 22
Telèfon: 972 77 00 87
L'ESCALA

VÍCTOR SALLÉS I BOFILL, SARDANISTA EXEMPLAR

Víctor, encara un noiet, lluint les fulles de roure, distintiu de la colla infantil Aglans de Roure.

D'ençà del 1976, en què l'Escala promogué el seu primer aplec sardanístic anyal, ajust que s'ha anat repetint ininterrompudament, gairebé cada edició ha tingut una dedicació honorífica sigui a compositors i músics escalencs, o bé amb una vinculació patent a l'Escala, com també a personatges o entitats que s'hi hagin identificat notòriament. Igualment s'havia establert com a norma que cada cinc anys, coincidint amb el de mitjan o final de dècada, fos destinat l'Aplec a "L'escalenc absent", denominació amb la qual s'inclouïa tots els escalencs i escalesques residents fora de la vila natal.

Corresponia enguany el torn d'un altre "Escalenc absent", només que aquesta vegada, excepcionalment perquè s'ho val, en comptes del caire col·lectiu de les precedents, s'ofereix a un escalenc en particular, en Víctor Sallés i Bofill, absent, però no tant, ja que encara que establert a Barcelona conserva ací el domicili familiar on ve a passar els dies de vacances i tots els que eventualitats o lleure li ho permeten.

Nascut l'11 de maig de 1946 al carrer de la Torre, als tres anys marxà amb els pares Josep i Caterina a l'Argentina, on residia un oncle germà de la mare. Però al cap de nou mesos retornaren i, com que abans d'anar-se'n de l'Escala els pares havien traspassat la botiga de queviures que regentaven a la placeta de Pequín, els fou més convenient d'instal·lar-se a Barcelona, on Víctor s'escolaritzà i hi ha seguit tots els estudis.

Es mou en l'ambient sardanista des d'una edat ben tendra. Guiat per la germana, als nou anys (1955) ingressà al grup Roure de Sants, on aprengué a ballar la nostra dansa nacional. Aviat formà part de la colla infantil Aglans de Roure, més endavant de la juvenil Brots de Roure i finalment passà a la colla gran Roure, de la qual és capdancer des del 1973. El mateix any li recau la responsabilitat de la representació de l'Agrupació per encàrrec exprés del fundador, Francesc Blanes, que la deixava en complir-se el 25è aniversari d'haver estat constituïda. L'activitat sardanista d'en Víctor s'ha anat intensificant a mesura que hi anava adquirint nous compromisos.

L'historial de l'Agrupació Sardanista Roure ha estat fecund en actuacions i reeiximents: n'han hagut sortit fins a cinc colles que han participat en nombrosos aplecs, concursos i diverses manifestacions sardanístiques; ha acon-

En un concurs a Terrassa, el 20 d'octubre de 1957.

seguit un campionat i un subcampionat de Catalunya de lluïment; ha estat dues vegades guanyadora del trofeu Agrupació i vint vegades campiona de Catalunya de revesses, que junt amb les bones classificacions de lluïment li han comportat diverses vegades el campionat de colla completa.

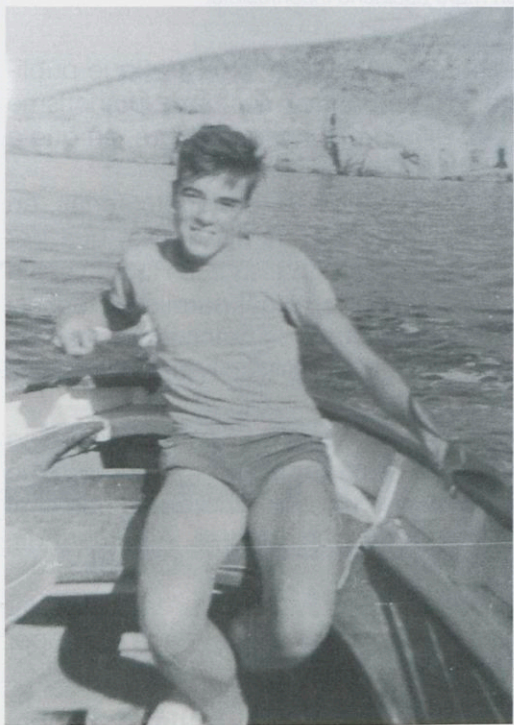
Un tret que ha fet destacar Víctor Sallés com a rellevant sardanista és la destresa en resoldre sardanes revesses. N'ha estat 14 vegades campió individual i, amb la colla, 20 anys campió de Catalunya, cosa que l'ha facultat per impartir curssets d'iniciació en aquest tipus de sardanes a diverses poblacions com ara Girona, Lleida, el Vendrell, Olot i Torroella.

La seva participació en el muntatge i desenvolupament de curssets per a l'ensenyament de la sardana ha estat constant. Des que de ben jove comença fent de monitor en els que per a nens i nenes preparava el Grup Roure, el trobem els anys setanta en els curssets organitzats pels Blaus de Sarrià, als apresats a l'estatge de l'esbart Lluís Millet, a l'escola l'Esclat (on estudiaven les filles), en una altra escola de Sants, a l'Ateneu La Flor de Maig (estatge actual de la Roure), entre altres llocs. A partir de 1974 entrà de monitor a l'Agrupació Cultural Folklorica Barcelona, de la qual fou responsable des de la dècada del 1980 fins al 1998.

I al servei de la sardana, amb l'Agrupació Roure col·labora en la realització de concerts, ballades, trobades de colles de veterans des del 1992; organitza el concurs individual de revesses del Poblenou, que es caracteritza per la combinació de la part competitiva amb la lúdica i la participació musical a

càrrec de la cobla Ciutat de Cornellà dirigida per Carles Santiago. Ha format part durant 18 anys de la junta de la colla Sardanistes de Barcelona, que organitzava cada any el concurs de la Mercè i les ballades del parc de la Ciutadella a l'hivern, amb la funció de tresorer i d'encarregat de l'entesa amb les cobles; actualment hi continua com a representant de la colla Roure en l'organització de les ballades i el concurs. Uns 8 anys ha contribuït amb Sant Adrià Sardanista en les audicions d'estiu portant una sardana revessa que es tocava en la repetició de la quarta.

Si bé el destacat paper en l'àmbit sardanístic ha estat el motiu fonamental de la dedicació de l'Aplec escalenc al compatriota Víctor Sallés, en fer-ne aquesta succinta apologia no podem desatendre altres mèrits que concorren en la seva persona i que podem valorar amb més justesa si tenim present l'aplicació constant que ha hagut d'esmerçar a la vida professional. Als 15 anys començà d'aprenent a la fàbrica SEAT. Mentrestant, estudià enginyeria tècnica que li facilità d'assolir la plaça de cap del laboratori de metal·lúrgia de la Zona Franca. A partir de l'any 1987 passà a l'empresa CEPEX, de Granollers, com a responsable tècnic i de qualitat. Encara més, s'ha anat conjuminant prou bé el temps per no descuidar i donar suport a altres manifestacions culturals del país. Bona mostra n'és l'assistència a les classes de llengua impartides pels professors Albert Jané i Josep Ruaix que li valgueren

Als 17 anys, barquejant a Montgó.

Amb l'esposa Enriqueta en un marc escalenc inconfusible.

poder obtenir el títol de corrector. Col·labora en el butlletí trimestral que publica l'Agrupació Sardanista de Granollers. D'altra banda, mostra de patriotisme la donà en una expedició a Nova York per difondre el nostre folklore, en què a instàncies seves s'interpretà i es ballà "La santa espina".

Víctor conegué la que havia de ser la seva esposa, Enriqueta Tenas, en una ballada de sardanes en què ella formava part d'una altra colla, que per diverses circumstàncies va plegar. L'Enriqueta llavors passà a la Roure i es va iniciar la relació de prometatge. Des d'aleshores han format parella en tots els aplecs, concursos, audicions i cooperen en tota mena de manifestacions sardanístiques. I l'afecció dels pares per la sardana comparteixen també les filles Núria i Neus.

Quant a la tasca organitzativa desenvolupada en les diverses entitats en què ha col·laborat, Víctor Sallés s'ha sabut situar en l'època i en el lloc perquè les activitats fossin complementades amb un guarniment, alhora que escaient i divertit, per fer-les més atractives i engrescar-hi nous adeptes. Altrament dit, exercint una ponderada labor de proselitisme.

Felicitem, doncs, en Víctor Sallés per aquesta distinció tan merescuda. Li desitgem que junt amb l'esposa i filles gaudeixi d'una felicitat diada i que per molts anys en pugui servir el grat record.

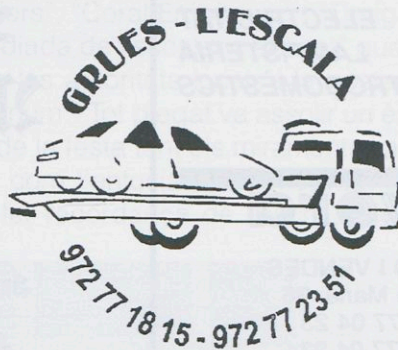
Joaquim Armengol

ANXOVES DE L'ESCALA
CASA BORDAS S.L.
FILL DE J. CALLOL I SERRATS
SALAONS SOLES
ANXOVES EL XILLU

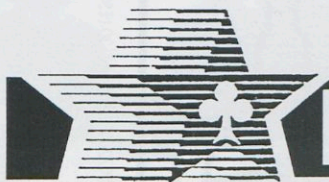
**ASSISTÈNCIA
EN CARRETERA**

**TALLER
MECÀNIC**

**SERVEI
PERMANENT
24 h.**

C. Ter Vell, 36 (Urb. Camp dels Pilans) - 17130 L'ESCALA (Girona)

EUROGAME, S.A.

MÀQUINES RECREATIVES TIPUS B - VÍDEO JOCS - PIN.BALLS
BILLARS AMERICANS - ATRACCIONS

Closa d'en Llop, s/n - Tel 972 77 05 12 - Fax 972 77 25 73 - Tèlex 57356
17130 L'ESCALA (Girona)

Pensió - Hostal Mediterrà
Pere Blanch Coll

Carrer Riera, 24
Particular: Riera, 25
Tel. España 972 77 00 28 inter. 34 72 77 00 28
17130 L'ESCALA (Girona - Costa Brava)

**EMPORDÀ
BIKES**

REPARACIÓ - VENDA - LLOGUER
BICICLETES

Avgda. Ave Maria, 9
Tel. 972 774 042
17130 L'ESCALA

**ELECTRICITAT
LAMPISTERIA
ELECTRODOMÈSTICS**

Jaume

RIVERA

EXPOSICIÓ I VENDES
Carrer Ave Maria, 36
Tel. 972 77 04 23
Fax 972 77 04 23
17130 L'ESCALA

**Restaurante
Mesón del
Conde**

Sant Martí d'Empúries

Sant Martí d'Empúries
L'Escala - Tel. 972 77 03 06

Carrer de la Torre, 57 baixos
L'ESCALA
Tel. 972 77 05 42

LA PUNTA
ESPECIALITATS EN
TAPES I MARISCOS

C/ Passaig Josep Maria Isern, 3 - Tel. 972 77 22 01 - 17130 L'ESCALA

UNS RECORDS DE LES DIADES DE L'ESCALENC ABSENT

Escalenc que per motiu de família o de funció partires de ton ribatge i deixares ta mansió...

Em plau encetar-los amb la primera estrofa de la poesia que –escrita per Jaume Saderra i Riera i publicada en el llibret del “Aplec de la Sardana”–, recitava a l'esplanada del Col·legi Públic Empúries, l'actriu Maria Jesús Leonart –amb qui vaig tenir el goig de concórrer en la presentació de l'acte–, la nit del dissabte dia 24 de maig de 1980. Fou en el decurs del llevant de taula –posterior al sopar de germanor que va aplegar prop de vuit-cents comensals– que amenitzaren per aquest ordre els grups locals “Esbart La Farandola”, “Els pescadors”, “Coral Empòrium” i “Oreig de mar”. Es tractava de la celebració de la “I diada de l'escalenc absent” que s'havia iniciat amb la benvinguda a càrrec de les autoritats locals i la posterior Missa Solemne cantada per la “Coral Empòrium”. Tot plegat va assolir un èxit rotund. Contribuí especialment a la lluïdesa de la festa tant els miraments i atencions dels organitzadors i col·laboradors, com l'entusiasme, emotivitat i companyonia dels homenatjats. Em permeto fer recordança de l'escrit “Enyorança escalença”,

El grup d'havaneres “Els pescadors de l'Escala” oferint una cantada als escalencs absents en l'aplec del 1980.

signat per Pere Navarro i Paredes, dels nombrosos comentaris afalagadors i de l'Aplec de l'endemà, interpretat per les cobles "La Principal d'Olot", "Marina", "Jovenívola" i "Ciutat de Girona" que en la sessió de tarda estrenaren quatre sardanes, excel·lint-hi la de conjunt que amb el títol de "L'Escala us recorda" va escriure el tossenc Josep Cullell i Sallés, en aquella època tenora de la "Ciutat de Girona". El ball de nit, a la sala de festes La Palmera amb l'orquestra "Marina", i l'elecció de la Pubilla de la Sardana, concentraren entrançables remembrances que encara perduren en tots aquells escalencs, absents o presents, que varem tenir el goig de participar-hi.

Al cap de cinc anys, durant el "X Aplec de la Sardana", tenia lloc la "II diada de l'escalenc absent". Foren els dies 25 i 26 de maig 1985. En aquella ocasió l'Esbart va actuar a la plaça de les Escoles mentre els homenatjats recollien distintius, records i invitacions per als diferents actes a l'oficina Municipal de Turisme. Pel que fa a la Coral Empòrium l'actuació va tenir lloc a l'Església una vegada acabada la Missa Solemne. El llevant de taula –en el qual Maria Jesús com a rapsoda va delectar-nos amb "Neguit" també original de Jaume Saderra– fou amenitzat per "Els pescadors", "Estrella de Mar" i "Oreig de Mar". De les tres estrenes de la sessió de tarda de l'Aplec del diumenge, cal destacar la que, oferta de conjunt per les quatre cobles –"Costa Brava", "Genisenca", "Ciutat de Girona" i "Principal de Barcelona"–, porta el significatiu nom de "Sóc de l'Escala". N'és autor el prestigiós fiscornaire, llavors component de la cobla Costa Brava, Miquel Tudela i Benavent. Donava cloenda a la festa el concert de nit amb "La Principal de Barcelona" i l'elecció de la Pubilla de la Sardana, que tenien lloc al "Pati Blau".

Al lustre següent, la "III diada de l'escalenc absent" no va pas ser la diada del "XV Aplec de la Sardana". Va portar-se a terme els dies 30 de juny i l'1 de juliol de 1990. Per primera vegada la parella gegantera escalenca –en Peret i la Maximeta– participava a l'acte de benvinguda. Després dels parlaments s'inaugurava l'exposició "Marines i pescadors de l'Escala", obra d'Abel Quintana i Oller. El sopar en el pati de les Escoles, el lloc habitual, i com a fi de festa l'actuació en el mateix recinte del grup "Terra nostra" integrat per Frederic, Marc i Pepita Bruguera. També es podia optar per acudir a la sessió de ballables que interpretava el conjunt Trifàsic a Riells de Dalt. El diumenge al matí en aquesta mateixa urbanització, després de la visita a les ruïnes d'Empúries, es portaven a terme els darrers actes de la celebració amb una audició de sardanes per la "Ciutat de Girona" i una gran sardinada popular i arrossada.

L'any 1990, la "IV diada de l'escalenc absent" va tornar a coincidir amb "l'Aplec de la Sardana". N'era la "XX edició" i es va escaure els dies 3 i 4 de juny. En el programa-butlletí, entre altres col·laboracions, hi figura l'escrit "Testimoni d'un escalenc absent", de Josep Quintana i Pagès. Com a novetat cal destacar l'exhibició que feren els Castellers de Barcelona a la plaça Víctor Català. Parlaments, Missa d'acció de gràcies i el sopar, acabat el qual era pre-

Sopar de germanor als escalencs absents al pati de les escoles, amb motiu de l'Aplec del 1985.

sentada l'actuació de l'Escola Municipal de Música "El gavià". Seguidament a la part nord del Col·legi continuava l'activitat amb un lluït ball amenitzat per l'orquestra "Empòrium" durant el qual es procedia a l'elecció de la pubilla de la Sardana. El dia següent abans d'iniciar-se la sessió matinal de l'Aplec, que interpretaren les cobles "Foment", "Ciutat de Girona" i "Empòrium", podia assistir-se a la visita a les ruïnes greco-romanes i a una sardinada a l'esplanada de l'Hotel Empúries. Durant la tarda, el passeig Lluís Albert, escenari de l'Aplec, presentava un magnífic aspecte amb una considerable concurrència. L'audició de nit a la Platja, a càrrec del "Foment", donava per finalitzada la celebració.

La dedicatòria del "XXV aplec de la sardana", 4 de juny de 2000, va tornar a ser per als escalencs absents. Fou la "V edició". La vigília, a la tarda del dissabte, s'encetaven els actes a la plaça Víctor Català amb actuacions escalenques de gegants, grallers i esbart. Tot seguit a la Casa de la Vila recepció, benvinguda i parlaments. A continuació inauguració del "Triumvirat Mediterrani 2000", amb exposició retrospectiva i conferència completada amb diapositives. A 2/4 de nou, la Missa d'acció de gràcies i a 2/4 de 10, el sopar al pati del col·legi. Acabava la jornada amb l'actuació de l'orquestra "Cadaqués", que va oferir una escaient selecció de ballables a la pista del mateix centre. El diumenge al matí, a més de dues visites comentades al passeig dels Riells i al jaciment arqueològic d'Empúries, va haver-hi la possibilitat d'assistir en el cinema Catalunya a la projecció del vídeo de les quatre festes

històriques locals (llum, l'aigua, sal i foc). Participaren a les sessions de matí i tarda de l'Aplec al passeig, les cobles "Foment", "Marimunt", "Cadaqués" i "Marina".

A la nit, a la Platja, la "Foment". Abans de les sardanes de conjunt, l'alcalde lliurava una placa al president del CER per ser el 15è any que l'entitat organitza l'Aplec. Pel que fa a la placa que pel mateix concepte atorga l'Agrupació d'Aplecs Sardanistes de les Comarques Gironines, el president de l'associació l'havia fet a mans durant la sessió matinal. Després es proclamava la Pubilla de la Sardana 2000 i tot seguit tenia lloc un acte transcendent i molt emotiu: la presència vint-i-tres de les vint-i-cinc Pubilles de la Sardana proclamades des del 1976. Enmig d'una expectació i sensibilitat insospitades, les pubilles formaren una gran rotllana i amb l'elegància i personalitat que sempre han imperat en les noies escalenques, dansaren "Bells records» una composició que s'entrenava, la qual el seu autor, en Joaquim Hostench, va dedicar als nou components de la comissió organitzadora del primer Aplec de la Sardana. Finalitzava la diada amb l'audició de nit a la Platja amb la cobla "Foment".

Lliurament a l'alcalde Rafel Bruguera d'un present que els escalencs absents fan a la vila nadiua com a record del bon acolliment que n'han rebut en l'Aplec del 1985.

Ara som a l'any 2005 i, per tant, és quan es compleix un nou cicle. Aquesta vegada l'Aplec també es dedica a "l'escalenc absent" però no precisament al grup col·lectiu, com s'ha fet en quatre de les cinc edicions anteriors. Desconec si s'ha reservat una altra data per a fer-ho. El cas és que enguany l'homenatjat és una persona concreta: en Víctor Sallés i Bofill. He de manifestar que, personalment, la decisió m'ha complagut moltíssim. En Víctor, a més de ser un acreditat i extraordinari sardanista és un d'aquells entusiàstics i autèntics escalencs absents que excel·leixen, dels que sortosament encara en perduren. No em pertoca aprofundir sobre la seva personalitat ja que en aquesta publicació es detallaran a bastament les seves dades biogràfiques. Em limitaré a memorar uns fets determinats: Va néixer a la nostra vila (11-05-46) essent el segon fill d'en Papet i la Caterineta, matrimoni que tenia una botiga de queviures a la placeta de Pequín, cantonada carrer de la Torre. Sempre que les seves obligacions professionals li permeten ve a la seva població nadiua, on té la residència al carrer Perris, entre el carrer del Mar i el de l'Església, a la casa de la seva àvia Escolàstica. Pel fet de tenir l'habitatge proper al meu ens dóna ocasió de mantenir animades converses, en el decurs de les quals –i encara que la majoria d'elles tenen la sardana com a tema precís–, m'adono satisfactòriament que no ha pas perdut la vinculació i que segueix molt de prop totes les activitats escalenques. L'any 1985 vaig fer-li una entrevista que esdevingué la meva col·laboració en el butlletí del "X Aplec de la sardana", i en la qual la darrera de les preguntes fou: *Ja que vas viure la diada de l'escalenc absent de l'any 1980, digues quina impressió et va causar i si en guardes algun record especial.* RESPOSTA: *Va ser una diada inol·lidable. Jo vaig venir a l'Escala amb molta il·lusió perquè sóc escalenc i em sento escalenc malgrat que hagi viscut pràcticament sempre a Barcelona, però allò no es pot explicar. Va superar amb excreix tot el que em podia imaginar. El record que en guardo és inesborrable.* Amic Víctor, espero i desitjo que puguis valorar la diada del "XXX Aplec de la sardana", amb els mateixos afalagadors qualificatius.

Vili-Gran

L'estenedor

**DROGUERIA - PERFUMERIA
PINTURES - BRICO LLAR**

Avda. Ave Maria, 6 - Tel. 972 77 30 78 - 17130 **L'ESCALA**

CLUB NÀUTIC
L'ESCALA

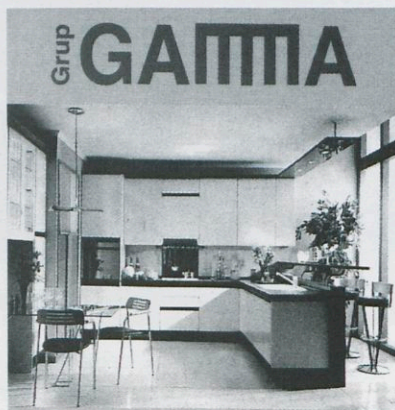
17130 **L'ESCALA** (Port) - Girona
Telèfon: 972 77 00 16 - Fax 972 77 01 58
Apart. correus, 130

Comercial

animat s.l

**MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
SANITARIS - DECORACIÓ
MOBLES DE CUINA**

Carrer Lleida, 10 - Poble Sec
Tel. 972 77 04 14 - Fax 972 77 69 50
17130 **L'ESCALA** (Girona)

L'AVI XAXU AL DIVAN

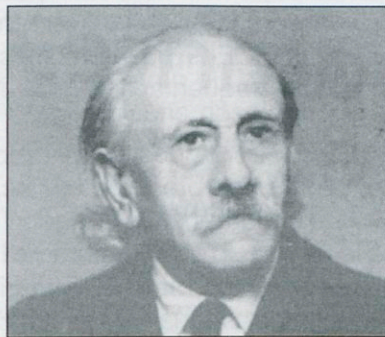
Un assaig psicològic de l'any 1928

L'escalenc Josep Vicens Juli (1870-1956), l'Avi Xaxu, és considerat el compositor capdavanter del populisme sardanístic. El músic del poble que escrivia música per al poble. A les acaballes de la dictadura de Primo de Rivera, essent ja una figura consagrada, fou objecte d'un assaig psicològic corresponent a la sèrie "Els nostres compositors. Retrats", signat per Ernest Albert i Galter, publicat el desembre de 1928 al número 12 de "La Dansa Més Bella" (1928-1932), portaveu mensual del Foment de la Sardana de Figueres.

«Quan s'ha tombat la cinquantena, un home es fa vell en quatre dies. El Xaxu s'ha fet vell, sense però que vulguem dir que d'avui a demà faci la darrera balançada. És un bon noi i és honrat a carta cabal. Baix, sec, nerviós, eixut, mig corbat, decadent i flegmàtic. Una de les coses, al meu entendre,

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU

LA SARDANA

En aquesta radiografia Josep Vicens "Xaxu" apareix com un «home que ha estimat sempre la seva llibertat, trapella, d'un humor envejable...». Segons es diagnostica, «les seves sardanes estan amarades d'intuïció, sentiment i espontaneïtat i tenen un fons de compassiva agressivitat i de profunditat estètica». (Fotomuntatge: Arxiu de l'autor).

més remarcable del Xaxu és el bigoti. Ara li ha agafat color de cendra i ha comportat deixar-lo créixer amb una doctrina liberal, a la bona de Déu, sense desemboscar. No hi ha hagut festa ni festeta que el Xaxu no hi hagi fet acte de presència i per tot arreu ha fet seguir el bigoti. Al mig del cap hi porta una enveja, més grossa que un duro barrat. Xiula molt bé. Tot conversant, menjant o anant a estirar les cames, xiula a mitja veu –un xiulet entre dent i dent, amb sordina–.

Un dia, tot parlant del nostre bon amic, En Pere Mercader, ja vàrem dir que L'Escala havia produït un altre personatge per ajudar-lo a escampar sardanes, amb influència marinera, des de la llinda dels cadafalcs majoners. Aquest personatge és el Xaxu. La vibració i la sotragada d'aquestes ones musicals, que han pastat inspiradament En Mercader i el Xaxu, han fet forrolla a l'Empordà. La gent ha donat a Josep Vicens un motiu mariner, substanciós, salobrat i blau: el Xaxu. Tothom hi troba gust en nomenar-lo per aquest motiu de bateig popular, perquè és un motiu eurítmic i que no embafa l'oïda.

El Xaxu ha corregut la Ceca, la Meca i la Vall d'Andorra. Roda el món i torna al born. Tocava amb l'orquestra de L'Escala; per fer-ho anar tot enrenou va organitzar un cor escalenc i heus ací que la gent ja canta i es distreu. Quan formava part de l'orquestra, el Xaxu sabia tocar tots els instruments. Era un músic enciclopèdic, i aciençat; allò que se'n diu un home enginyós. A la Platja avui tocava el contrabaix, l'endemà tocava la tenora, al ball compareixia amb el violí, a la processó amb una mà tocava la flauta i amb l'altra portava una atxa.

Al vespre –és un meu pensar– en un cafè clàssic i espès, d'aquests deliciosos cafès de L'Escala, podia molt ben engrescar els companys i cantar tots plegats les peces bilingües d'En Clavé o d'En Bartomeus amb un xivarri descomunal. No hi faltarien "Els Pescadors" i "La donzella de la costa" (...). A casa nostra, a l'Empordà, els cafès mariners varen ésser els cenacles i les càtedres del federalisme. Més tard hi ha arribat Marx, Engels, Proudhon... Conseqüència d'això n'han sortit comunistes, anarquistes i "enfants terribles". El Xaxu, com a bon músic i empordanès, seria inversemblant i contradictori, si no creguéssiu que anava al cafè. Ens posarem més a to, si diem que ha esquinçat moltes calces de tan freqüentar les cadires de balca dels cafès empordanesos.

Un fill de l'Empordà que nó sàpiga pescar amb botiró i tocar el botet per amanyagar guatlles, no el podeu pas presentar enlloc. El Xaxu pescant amb botiró i tocant el botet s'ha descuidat moltes vegades de fer música, d'entrenar-se i cultivar el geni de la inspiració. Algun bocamoll dirà: perquè era un xic gandul. I bé. Si ell no hagués estat tan mandra, portaria barba d'or, seria rendista, s'afaitaria amb massatges i es faria fer la manicura. Però ningú podria comprendre i estimar un personatge tan enfarfegat. El Xaxu, amb aquestes andròmines i potingues, seria un Xaxu desconegut i descolorit. El Xaxu, com a bon empordanès, és un home franc, generós, obert, desinteressat. Es treu el pa de la boca per donar-lo a un afamat (...).

Tanmateix, va deixar d'anar a tocar amb l'orquestra. Va plegar. La barberia i la botiga de robes, tot va anar en doina. I l'home, amb un humor enveja-ble, irònic, trapella..., per fer rebentar de riure a un neurastènic desenganyat, va fer el pelegrinatge de viles i llogarrets, amb una guitarra sota el braç, i va donar concerts somniadors i turbulents al capvespre, en el cafè del poble, il·luminat amb llums de carbur, davant d'unes cares atònites. Tocava cançons sentimentals i catalanes, com "Muntanyes del Canigó" i "L'Emigrant" (...). El Xaxu era un bon guitarrista. D'aquella època llunyana –el Xaxu inquiet i castís– podrien sortir-ne unes memòries plenes de suc.

El Xaxu ha fet moltes sardanes. Ha produït amb abundància. Té medul·la musical, perquè és capaç de tocar una sarsuela de memòria. Escrivint moltes vegades rutinàriament –ell s'ha hagut d'escarquillar i aprendre's els coneixements musicals amb llur pròpia saó– ha tret uns motius excel·lents, melòdics, lluits...que us donen a entendre que el Xaxu sent la música per intuïció i que sense posseir la polidesa de la sonoritat harmònica hi ha sabut engiponar tota la seva riquesa sentimental i la seva espontaneïtat fecunda. Les sardanes del Xaxu porten un segell admirable: intuïció, sentiment, espontaneïtat. Tenen un fons de compassiva agressivitat, de profunditat estètica. Escriu a l'atzar, a l'antuvi de llur imaginació inesgotable. No és una música xarona i ximple, sinó una música efusiva i transparent. Hi haurà moments que no us en sabreu estar i direu: Toqueu-me una sardana del Xaxu!

Continua escrivint sardanes, a vegades adelerat, les notes escrites amb llapis, illegibles; però ell ja s'ho entén. Tindrà la jeia de sempre, perquè els caràcters no es venen ni es compren: un caràcter sofert i optimista. Davant d'un entrebanc o d'un entorpiment, el Xaxu no s'indigna ni perd el seny, ni s'esbrava amb paraules violentes. En aquest cas, trobant-se a L'Escala, agafava paper de música i llapis, anava a orejar-se per les muntanyes, sovint cap al Pedró, i allà aigualia l'urc de les contrarietats amb unes notes de serena recança que eren les notes amargues que destil·lava el seu cor.

Ha estimat sempre la seva llibertat, la independència personal, irresponsable com l'ocellada. Escolteu! S'examinava una vegada, a Barcelona, per ésser músic amb càrrec oficial. Amb el contrabaix a les mans havia reeixit de totes les provatures. Però, un nyicris desprietat, de sota mà i per fer-li la guitarra, va influenciar al tribunal examinador perquè l'amoïnessin tant com poguessin. Al senyor tribunal se li va ocórrer fer-li transportar una peça. Transportar és interpretar una peça musical amb un to diferent del que és escrita. El Xaxu ja n'estava tip i cuit. Engega el tribunal a passeig i els aconsella que vagin a aprendre les aigües. I en comptes de tocar la peça que havia de transportar va tocar el pirandó i va deixar el contrabaix i l'arquet allà recolzats en una cadira».

Lluís Colomeda

colomeda@girona.com

excavacions

Excavacions Sant Briu, S.L.

C/ Puig Sureda, 27
Tel. 972 77 07 98 - 972 10 40 46
17130 L'ESCALA (Girona)

TALLERS RAMIÓ

TREBALLS DE FERRO I FORJA

Portals, reixes, baranes, ballestes, teles, etc.)

FUSTERIA D'ALUMINI I P.V.C.

TECHNAL
XARXA D'INSTAL·LADORS

C/ Riera, 47 - Tel. 972 77 06 64
17130 L'ESCALA (Girona)

Joan Palau

Pintor Joan Massanet, 74

**ELECTRICITAT - AIGUA
CALEFACCIÓ**

Telèfon: 972 77 18 05 - L'ESCALA

boutique

NELLENE

Maranges, 15 - Tel. 972 77 00 73 L'ESCALA
Monturiol, 2 - Tel. 972 50 16 70 FIGUERES

TITOGRAMA
VIDEOGRAMA

Avda. Girona, 49
Telèfon: 972 77 36 16
L'ESCALA

ER

FUSTERIA

Esteve Ribas

C/ Riera, 50 - Tel. 972 77 05 37
17130 L'ESCALA

ALBERT MARTÍ, EL MILLOR TENORISTA DE LA HISTÒRIA

En ocasió de l'òbit de Ricard Viladesau (en *Sau*, que li deien), alguns han afirmat que aquest músic fill de Calonge ha estat l'interpret de tenora més important de la història –després, naturalment, de Pep Ventura–, tot oblidant (vull creure que de forma no intencionada) que hi ha hagut un altre destacadíssim músic empordanès, aquest nascut a l'Escala, de qui el *Diccionari d'autors de sardanes i de música per a cobla*, editat per la revista *Som*, diu el següent: **“Albert Martí fou un extraordinari interpret de tenora (...), una d'aquelles figures que, fins i tot, passen a la llegenda per causa d'unes aptituds**

inusuals. L'any 1900 s'incorporà a la cobla La Principal de la Bisbal, on romangué fins al 1922, quan, establert a la Ciutat Comtal, ingressà a la Banda Municipal de Barcelona, on el seu director, Joan Lamote de Grignon, havia creat per a ell una plaça d'instrumentista de tenora. Simultàniament, fou membre fundador de la cobla Barcelona, que, el 1929, s'escindí en dues: la cobla Barcelona-Albert Martí i la cobla Barcelona, comandada per Josep Coll”.

Qui en féu un retrat molt fidel, d'Albert Martí, fou el figuerenc Jaume Miravittles, comissari de Propaganda de la Generalitat de Catalunya republicana, en un article que publicà al diari barceloní *La Publicitat* l'any 1938, arran de la visita feta al front de Madrid per un grup de catalans, encapçalat per ell, per tal de donar suport i animar els madrilenys, que lluitaven heroicament contra les tropes franquistes. En *Met*, després d'indicar que Pep Ventura, quan tocava la tenora, aclucava els ulls, tot caient en èxtasi, i que el seu cant pujava al cel en forma d'espiral i esdevenia tan potent, tan únic, que sovint els músics de la cobla callaven i el deixaven tocar sol, assegurava que **“no hi hagut a Catalunya cap més tenora comparable a aquella, fins que un altre empordanès, fill aquest de l'Escala, ha arribat amb aquest instrument senzill a la mateixa perfecció sublim que Pep Ventura: Albert Martí. La impressió que féu Martí a Madrid fou grandiosa. El ‘Per tu ploro’ que va tocar al Ministeri de Guerra fou tan just, tan perfecte, que mai no ens serà donat escoltar una cosa més emocionant. Tots els catalans presents en aquell recital, plens d'estusiasme, vam felicitar Albert Martí, tot repetint allò que molt abans ja li havien dit més d'un cop: ‘Sou el Pau Casals de la tenora’.** I el general José Miaja, apropant-se al músic escalenc, li digué:

‘Usted sabe sacar de su tenora voces humanas’. I l’abraçà fraternalment”.

Aquells mots del prestigiós militar republicà tingueren la virtut de fer emocionar de debò el tenorista, fins al punt que Albert Martí, instants més tard, confessaria a Jaume Miravittles: **“Aquest és l’elogi que m’ha emocionat més de tots els que he rebut en el transcurs de la meua vida de músic. Perquè, a més, és el meu propòsit, perquè jo crec que la tenora és la continuació de la veu, és la simple amplificació de la joia espiritual que portem dintre. El general Miaja ho ha comprès i això també és un elogi per a ell”**. O sigui, que si Pau Casals, una vegada, afirmà que Ricard Viladesau era el “Príncep de la tenora”, molts (entre els quals figuraven els més eminents músics i crítics musicals de casa nostra) no dubtaven a assegurar, a finals dels anys 30, que Albert Martí era el “Pau Casals de la tenora”, elogi, aquest, d’una rellevància infinita.

D’altra banda, cal remarcar (sempre d’acord amb el que contava el comissari de Propaganda de la Generalitat en el seu article periodístic) que, en aquella actuació d’Albert Martí i la seva cobla al Ministeri de la Guerra, hi assistiren les més grans figures de la intel·lectualitat castellana, encapçalades per tot un general de les lletres, el poeta Rafael Alberti, i la seva incansable companya, María Teresa de León (cineastes, pintors, autors dramàtics, etc.), així com representants de tota la premsa mundial, i que Alberti, que era la primera vegada que escoltava una sardana, afirmava que mai no havia sentit res de més bell i integralment poètic. A més, Rafael Alberti, posteriorment, durant el seu llarg exili, en diverses ocasions recordaria aquell Albert Martí (a Moscou, per exemple, quan rebé el Premi Lenin de la Pau), que, tocant amb la tenora el *Per tu ploro* a Madrid, li havia fet vessar llàgrimes d’emoció...

Després de la Guerra Civil, la vida fou extremadament cruel amb Albert Martí. Perseguit per ser un català de soca-rel i per haver donat el seu suport més entusiasta i decidit a la República, no morí de fam gràcies als vienesos Artur Kaps i Franz Joham, que l’acolliren en un dels seus espectacles del Paral·lel barceloní (*Melodías del Danubio*, al Teatre Español), on, fent moltíssima pena (jo recordo haver-lo vist allà, al costat d’una velleta Raquel Meller que, en finalitzar el conflicte bèl·lic espanyol, havia esdevingut també una persona pobra de solemnitat), tocava la tenora, vestit de pagès. El 1944, però, el músic escalenc encara tingué ànims per recompondre la seva cobla, la cobla Albert Martí, en què actuà fins que morí (el 14 d’octubre del 1947, a l’edat de 66 anys), tot deixant escrites algunes sardanes, entre les quals cal citar la titulada *Lina*, on ben patentitzava, interpretant-la, que, en efecte, ell era l’autèntic Pau Casals de la tenora.

Ricard Viladesau, nascut el 1918 i traspassat ara, a començament del 2005, tingué la sort de viure molts més anys que Albert Martí i en una època força diferent, en bona part, de la del seu col·lega. I així pogué desenvolupar, en un ambient gairebé sempre “assossegat”, la seva destacada carrera musical. Amb tot, segons Jaume Miravittles (i això ho deia, poc abans de morir, a

Vallvidrera, el 1988, després d'haver seguit la trajectòria sardanística de Viladesau), en *Sau*, com a tenorista, no arribà mai a superar aquell fabulós Albert Martí dels anys 20 i 30. En el que sí que l'arribà a superar (i això, perquè es tracta d'un fet ben palpable, pot dir-ho tothom) fou en la tasca de compositor, amb la qual obtingué èxits molts assenyalats, tot fent famoses moltíssimes sardanes, com les dedicades a la ciutat del Ter i de l'Onyar (*Girona 1808* i *Girona m'enamora*), i alguns boleros (*Mirando al mar*, *El mar y tú* i *Gondolero de amor*), enregistrats en disc pels més populars cantants dels anys 50 (vocalistes, que en dèiem llavors), com Jorge Sepúlveda.

En definitiva, cal reconèixer que el calongí Viladesau ha estat un excepcional intèrpret de tenora, però no pas, contràriament al que alguns han afirmat, el més important intèrpret de tenora de la història, ja que els fets (avui, per desgràcia, oblidats) ens ben demostren que el millor tenorista de la història (sempre, és clar, després del genial Pep Ventura) ha estat l'escalenc Albert Martí...

Emili Casademont i Comas

Periodista. Articulista del
"Diari de Girona"

Blau-mar
e s t è t i c a

Núria Roig Creixell

C/ Puig Sureda, 27-1r
17130 L'ESCALA
Tel. 972 77 36 17

COMERCIAL

Dídac Díaz Cotes

Higiene Industrial

Cel·luloses
Químics
Complements

Tel./Fax 972 77 20 07
Mòbil 629 29 35 33
cdicma@hotmail.com

TABACS
**FRANCA
PELLICER**

C/ del Port, 47
Tel. 972 77 16 23
17130 L'ESCALA

BUGADERIA - AUTOSERVEI
DOLMON

Carrer Codolar, 20
Tel. 972 77 00 15
L'ESCALA

cuina
d'especialitats
marineres

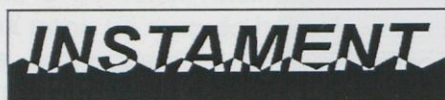
Ronda del Padró
Tel. 972 77 02 87
L'ESCALA

RESTAURANT - MARISQUERIA

Els Pescadors

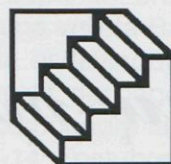
Especialitats marineres
Casaments - comunions - àpats
Davant del mar - Obert tot l'any

Tel. 972 77 07 28
Port d'en Perris, 5

*Instal·lació i manteniment
d'aigua, gas, electricitat
i calefacció*

C/ La Torre, 77
Tel. 972 77 06 49 - Fax 972 77 34 52
17130 L'ESCALA (Girona)

Estudi i Servei

ASSESSORIA EMPRESARIAL
C/ Puig, 3 - Telèfon: 972 77 21 77
17130 L'ESCALA

COMPLEXITAT SARDANISTA

Començo l'escrit amb una pregunta aparentment fàcil tot i que comporta gran complexitat: Què és la sardana?

La sardana, per naturalesa, abasta un camp sardanístic replet de definicions diverses, encara que tinguin la música per denominador comú. Sense música ni cobla no pot haver-hi sardana. Música i dansa s'han convertit en un art popular, comunicatiu i solidari a la vegada, perquè la sardana és participativa; no es balla individualment sinó espontàniament i conjuntament. És una anella vivent que s'eixampla i encongeix amb facilitat.

Dansa viva en la qual tothom té cabuda sense distinció de raça, cultura, llengua, religió,... Entrar a l'anella és el mateix que sentir-se català amb més o menys intensitat, segons l'origen i l'ideal propis de cada ballador.

La rotllana que forma la sardana, malgrat la seva figura geomètrica tançada, queda oberta a la persona que hi vulgui entrar. No és un espectacle folklòric sinó una dansa popular catalana relativament recent que es desvetllà a l'Empordà i començà la seva expansió per tot el territori català a principis del segle XX. És un ball que brinda l'ocasió d'un contacte físic i espiritual entre persones que no s'han vist mai.

La campanya "La sardana a l'escola", iniciativa del Departament de Cultura de la Generalitat i la Diputació de Girona, de manera conjunta, per fomentar el coneixement de la sardana entre els alumnes d'Ensenyança

Una de les moltes imatges del llibre que repassen un moment de la vida a l'Alt i el Baix Empordà: sardanes a la plaça Rahola de Cadaqués del fotògraf Roig.

SERRALLERIA

MONIMAN

Treballs en ferro
Alumini - Inox

Lluís Borrassà, 10 - Tel./Fax 972 776 088
L'ESCALA (Girona)

El Passeig

BAR - CAFETERIA

Passeig Marítim, 19
Telèfon 972 77 48 94
L'ESCALA

GARATGE SALA

Avda. Girona, 31
Tel i Fax 972 77 09 43
17130 L'ESCALA

**CARNISSERIA
CASAS**

Plaça Víctor Català, 6
Tel 972 77 00 93
L'ESCALA

**PERRUQUERIA
UNISEX**

MARIA

Rosa Miàs

C/ Germans Masferrer, 23
Telèfon: 972 77 00 67
17130 L'ESCALA

PL. ESCOLES, 3 - TEL. 972 77 14 66 - L'ESCALA

Primària, hauria de tenir assegurada la seva continuïtat. Aquesta proposta no respon a un gran interès per fer sardanistes, sinó a la voluntat d'integrar la sardana en el medi educatiu com un element més de formació, tant des del punt de vista musical com pel que fa al foment de la solidaritat i la germanor.

La sardana mereix ser estimada i valorada perquè és el símbol de la nostra identitat com a catalans. És una peça musical de gran bellesa que s'identifica amb la cultura del poble català. Ensenyar a ballar-la, donar a conèixer el seu aspecte musical, destacar els seus valors espirituals (germanor, integració, civisme, unió,...) etcètera, hauria de ser un preuat repte pels catalans.

L'Escola té la sort de comptar amb un grup de persones voluntàries que, any rere any, des del 1970 es dedica, de manera altruista, a ensenyar a ballar, comptar i repartir la sardana a infants i adults, amb el propòsit d'aconseguir que tothom qui ho desitgi tingui l'oportunitat d'aprendre'n. Aquesta tasca, lògicament feixuga, mereix el just reconeixement de part dels balladors aprenents, els quals haurien de testimoniar, amb una perseverant assistència a les audicions de sardanes que sovint tenen lloc a la nostra vila, tot el que han après en els cursos.

Si aquest intent es fes realitzable, la fita assolida agrairia a les futures generacions l'ajuda necessària per perpetuar la nostra bella i airosa dansa. Caldria, doncs, que la important absència de participants joves en els cursos i audicions s'anés dissipant per donar lloc a una presència real i considerable de la joventut. Penso que si fos així la sardana tindria l'esdevenidor assegurat.

Si actuem a favor de la sardana de ben segur que mai no ens en penedirem.

Pilar Pellicer, de Gispert

L'Escola, 11 de gener de 2005

Ensenyant la dansa a la mainada escalenca.

Rafel i Angelina

el Roser
RESTAURANTS

Hostal EL ROSER

Carrer Església, 7
Tel. 972 77 02 19

Rest. EL ROSER 2

Passeig Lluís Albert, 1
Tel. 972 77 11 02

17130 L'ESCALA (Costa Brava) - Girona

HOSTAL - RESTAURANT EL ROSER C/ Església):

Menú diari de dilluns a divendres amb plats diferents cada dia.

Menú especial cada dia.

Menús per a grups i carta

RESTAURANT EL ROSER 2 (davant del mar):

Cuina d'autor i de mercat, marisqueria

Brico
CLOS
FERRETERIA

HORARI
DILLUNS a DIVENDRES
9 -- 13
16 -- 19.30
DISSABTE
9 -- 13.30
16.30 -- 19

Brico
CLOS
FERRETERIA

CLOSA D'EN LLOP, 7
17130 L'ESCALA - GIRONA
TEL. 972 770 120
FAX 972 772 521
bricoferclos@hotmail.com

Consulta de
teràpies
complementàries
per a la
prevenció
de la salut

Horas convenidas: Tel. 972 20 84 56 (Girona)
Tel. 972 77 00 09 (L'Escala)

Martha Marcenaro Falcíola
Tècnica especialitzada en acupuntura i massatge medicinal
Tècnica especialitzada en acupuntura i massatge medicinal

Plaça Marqués de Camps, 17. 3r. 2a B 17005 GIRONA
Closa del Llop 7, baixos - 17130 L'ESCALA (Girona)
www.palahi.es/marthamarcenaro • E-mail: marthamarcenaro@hotmail.com

ESCALENC EN EL PRIMER CONCURS DE SARDANISTES CELEBRAT A BARCELONA PER LES FESTES DE LA MERCÈ DE L'ANY 1902

La dedicació de l'Aplec d'enguany a l'amic Víctor Sallés, campió de revesses, em dóna motiu per comentar l'oblidat episodi al qual es refereix el títol que encapçala aquest escrit. Les notícies que en dono les conec detalladament de llavis del meu pare, que en va ser espectador.

L'any 1902 feia poc que havia ingressat a l'ajuntament de la Ciutat Comtal un jove regidor empordanès que havia de fer forrolla en la política catalana: en Francesc Cambó i Batlle, cap de la Lliga Regionalista de Catalunya, partit decisiu en la història del nostre país durant la fructífera etapa de la Mancomunitat fins a la seva dissolució l'any 1923 per la dictadura del general Primo de Rivera. Francesc Cambó va néixer a Verges. En una petita plaça hi ha una làpida al monòlit erigit davant la casa natal, que llueix un bonic finestral renaixentista. A Barcelona l'il·lustre patrici té un monument a la Via Laietana, en la confluència amb el carrer Jonqueres.

En Cambó va programar aquell any unes lluïdes Festes de la Mercè. En elles la sardana hi jugava un paper important: un concurs de cobles al Teatre Novetats i un concurs de sardanistes al Frontó Condal, ambdós desapareguts

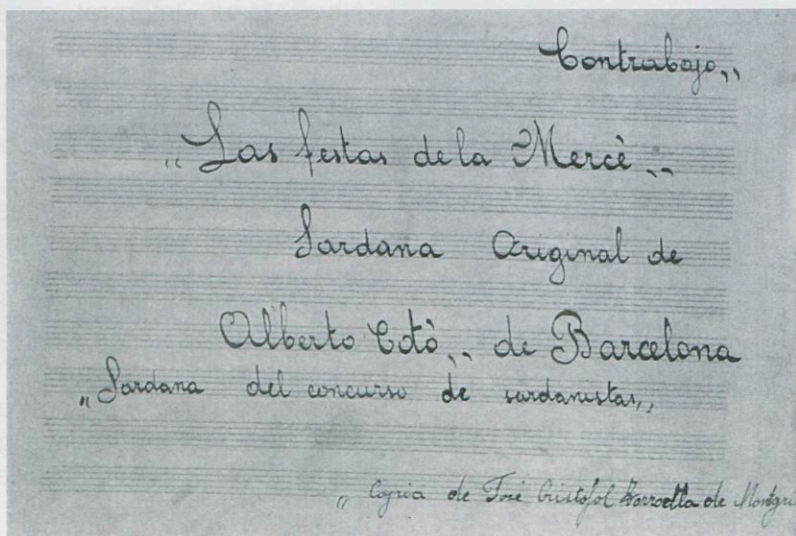
fa molts anys. En tots dos actes hi van tenir una participació destacada dos músics escalencs: en Lluís Sureda i Valls com a organitzador i el solista de tenora de La Principal de la Bisbal n'Albert Martí, intèrpret excepcional que en el concert va deixar tothom bocabadat. En Lluís Sureda, quatre anys més tard va fundar la primera cobla que va existir a Barcelona: la Cobla Sureda. Les seves filles em van donar partícels de sardanes procedents d'aquell repertori. L'any 1915, quan el compositor Josep Serra va haver de deixar la plaça de director i fiscornaire de La Principal de Peralada per anar a residir a Barcelona, en Lluís Sureda el va ajudar a superar uns anys difícils que van obrir un significatiu parèntesi en la producció de Josep Serra.

El Frontó Condal era una pista dotada d'unes altes parets aptes per practicar el joc de la pilota vasca, esport desaparegut actualment a Catalunya. Estava situat al carrer Balmes, pujant a mà dreta, a la cantonada amb el carrer Rosselló. Llavors, el tren de vapor que anava des de la plaça de Catalunya fins a Sarrià passava a l'aire lliure, entre molts espais encara per edificar. Eren els temps en què molts barcelonins anaven a estiuejar al poble de Sarrià, que no fou annexionat a la ciutat fins a l'any 1921. Vuit anys després, el tren es va soterrar. Aquestes dades donen idea de l'escàs trànsit urbà i del paisatge tan diferent a l'actual que van contemplar els sardanistes escalencs que es van desplaçar a Barcelona, algun d'ells possiblement per primera vegada.

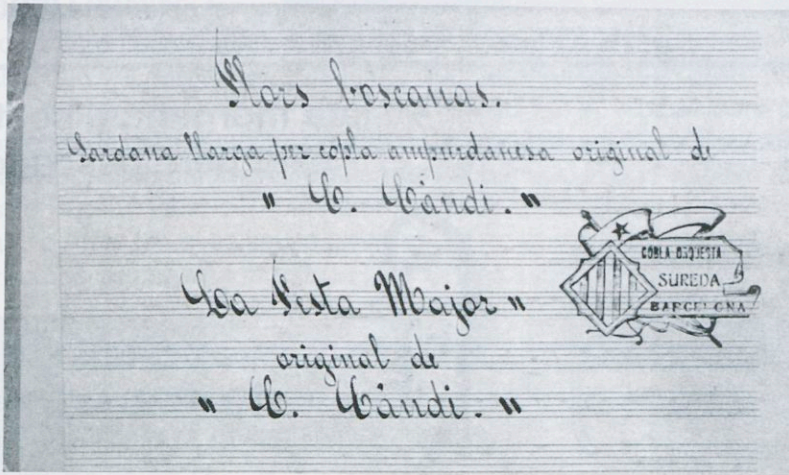
La sardana revessa del concurs, titulada **Les Festes de la Mercè**, va ser composta expressament pel mestre figuerenc Albert Cotó, que residia a Barcelona, on era director de l'orquestra del teatre Eldorado i gaudia de gran prestigi arreu del país com a compositor de balls de saló i d'envelat. Ni les dues colles de l'Escala ni cap de les altres participants –gairebé totes de les comarques gironines– no van saber treure-la. Hem de tenir en compte que llavors aquesta mena de competicions no s'havien **professionalitzat** i que aquells sardanistes espontanis, en escoltar començaments i finals de curts i llargs amb idèntics motius musicals es van quedar totalment desconcertats.

I ara, una anècdota divertida: poc temps després a l'Escala hi va haver sardanes i algun dels participants al concurs presumien tot dient que el dia de Barcelona els havien agafat desprevinguts, però, que si l'escoltessin novament la treurien. Justament la cobla portava una còpia de **Les Festes de la Mercè** i en saber-ho, el meu pare i uns quants amics van reunir cinc pessetes –o sigui un duro–, quantitat que els músics els van demanar per interpretar-la fora de programa. Doncs bé: en acabar la sardana el públic expectant va

esclatar en sonores riallades quan aquells que tant havien presumit van fer el ridícul quedant tots amb un peu alçat...

El meu pare encara m'havia ensenyat a ballar marcant el punteig a la manera antiga, com en les sardanes curtes d'antany. Per tant, només podia ballar amb amics seus, els pocs que servaren l'estil d'abans. Entre ells recordo l'Artur Juli, pare d'en Martí Callol. A la rotllana encara n'hi havia algun que havia participat al Concurs de La Mercè. El darrer que va morir va ser en Joan Mas i Poch, pare d'en Pepet Mas. L'any 1952, amb motiu de cercar testimonis per avalar el meu llibre **Contra la falsa sardana**, el vaig anar a trobar. Tenia 80 anys i anava tan geperut que la seva estatura havia minvat considerablement. Tal com vaig fer constar textualment en el llibre, va manifestar el següent:

"Em diuen que ara es ballen els curts de les sardanes amb els braços baixos. Jo no ho he vist mai, ni ganes tinc de veureu-ho, però el que sí puc assegurar és que l'any 1902 vaig participar en el Concurs de Barcelona, i no sols no s'hi ballava, sinó que per aquella data no es coneixia això".

D'ençà de llavors ha passat un segle llarg i a l'Escala ens podem enorgullir de tenir ara un campió de Catalunya de sardanes revesses. Recordo que fa uns anys, en una conferència amb il·lustracions musicals que vaig donar a Barcelona, vaig posar un enregistrament de **Les Festes de la Mercè**. En Víctor Sallés, que com de costum assistia a totes les meves xerrades i concerts, va ser l'únic del públic que va encetar les tirades de curts i llargs...

L'enhorabona amic Víctor a tu i família, amb el desig que la sardana que tan sincerament t'he dedicat sigui del vostre gust. Mentrestant rep una cordial abraçada tot esperant poder-la dansar tots plegats amb salut i alegria el dia de l'Aplec.

Lluís Albert

**CAFETERIA
EL CENTRE**

bar
restaurant
cafeteria
grill

tapes variades · carn a la brasa · fideua
especialitat en peix i marisc
xocolateria · xurreria

Pl. Ajuntament
Tel. 972 771 295
17130 **L'ESCALA**

fata morgana discoteca sant pere pescador

CAMPING / CARAVANING

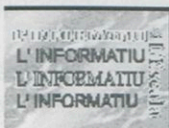
fata

Ap. de correus, 23
17130 **L'ESCALA** (Girona)
Tels. 34-72 52 00 11 - 52 04 00
Fax 34-72 55 00 46

T.V. L'ESCALA

Canal 24 : Xarxa cable l'Escala
Canal 40 : Repetidor d'Els Àngels

LINA DIRECTA

canal 40
canal 40
canal 40

DE CINE

de **VideoJocs**

CONSORCI LOCAL
I COMARCAL DE
COMUNICACIÓ

tv@lescala-empuries.com

XTVL
XARXA DE TELEVISIONS LOCALS

RETALLS I ANÈCDOTES HISTÒRIQUES REFERENTS A LA SARDANA (ss. XVIII-XX)

Enguany es celebra el XXX Aplec de la Sardana i novament he accedit a col·laborar en aquest llibret, l'ànima i esperit del qual és en Joaquim Armengol, treballador incansable. Seguint la línia que vaig encetar l'any passat, el present article pretén també resseguir la història de la sardana pels motius que ja vaig exposar: la història, perquè és el meu àmbit de treball i d'investigació, i la sardana, perquè és la temàtica que ens ocupa. I per a completar-ho, i sempre que em sigui possible, centraré els meus articles en l'àmbit escalenc o les seves immediacions. L'objectiu de l'article que ara m'ocupa i que teniu a les vostres mans és el de fer una recopilació i presentar-vos una miscel·lània de textos de diferents èpoques, autors i obres, treballs o arxius. I sense més dilació, passem a veure els diferents texts, que seguiran un cert ordre cronològic.

Rafel d'Amat de Cortada i de Senjust (1746-1819), cinquè baró de Maldà, era propietari de gran quantitat de terres del municipi veí d'Albons. Com a noble que vetllava pel seu patrimoni, regularment el baró de Maldà viatjava a les seves possessions per passar comptes amb els seus administradors. Un dels viatges que Rafel d'Amat féu a les seves possessions d'Albons (concretament l' "*Itinerari que fiu yo des de ma amada pàtria Barcelona al poble de Albons en lo Ampurdà,*

Final del s. XIX – inici del s. XX. Ballada de sardanes a la plaça Petita del poblet de St. Martí d'Empúries (Foto: J. Esquirol; Arxiu Municipal de l'Escalà)

N. 5. SERIE A. BAILANDO LA SARDANA. LA ESCALA (GERONA)

Final del s. XIX – inici del s. XX. Ballada de sardanes a l'espai de davant l'antic café Las Delicias, actual plaça de la Sardana (Foto: J. Esquirol; cedida per Lluís Vilabrú)

comensat en lo dia 16 de maig de l'any 1780") li serví per escriure el dietari "Calaix de sastre", dins el qual s'inclou una sèrie de relats dedicats a una "Miscel·lània de viatges i festes majors", on parla de la seva estada a Albons i una visita a la vila de l'Escala els darrers dies de maig de 1780. Al nostre interès, es poden destacar alguns petits passatges que diuen: "A so de criatura verda, fluiol y tamborino, tota la tarde duraren las ballas (que en Albons dihuen) baix a la plasa. (...) A casa tocàrem los minuets y contradansas de las passadas nits y se umplí la sala de jovent masculí y femení de Albons, la Escala y otras pobles." [Rafel d'Amat i de Cortada, *Miscel·lània de Viatges i Festes Majors*, a cura de Margarida Aritzeta, Barcino, Barcelona, 1994, pàgs. 260-261].

A l'Arxiu Municipal de l'Escala existeix el *Llibre d'entrades i sortides de correspondència*, que es data entre 1823 i 1835, i en aquest manuscrit es pot trobar una entrada datada el 3 d'abril de 1834 que diu: "A los 13 del corriente se celebra en Ampurias, vecindario sugeto á esta Baylia, la festividad de la Virgen del Portal y, como se acostumbra baylar en dicho dia, lo dixo al conocimiento de V. Y. para que se sirva si es de su agrado conceder licencia para poder Baylar dansas". [AME, *Llibre d'entrades i sortides de correspondència 1823-1835*]. Podria ser aquesta petició una sol·licitud per a ballar alguna sardana curta o algun contrapàs? No ho sabem.

L'obra titulada *La Provincia de Gerona. Datos estadísticos* (Girona, 1865), de la qual és autor Pedro Martínez Quintanilla, cap de la 1ª classe de la secció

d'Estadística de la província de Girona, ens ofereix també alguna dada provincial de la segona meitat del s. XIX. Un dels apartats d'aquest treball estadístic fa referència a les diversions i espectacles de la província i a la pàgina 195 anota uns comentaris que, traduïts del castellà, diuen: "És sabut que els pobles, quan ho permeten les seves circumstàncies locals, segueixen els costums de la capital. En la major part d'ells existeixen músics, els quals, amb alguns instruments moderns o bé amb els característics del país anomenats *tarota*, *tenora*, *fluviol* i *tamborino*, formen les orquestres dels balls ordinaris. Per als extraordinaris de les festes majors hi ha varies orquestres dites en el país *coplas*, que recorren els pobles. Entre elles es distingeix la de Figueres dirigida per D. Josep Maria Ventura, conegut vulgarment amb el nom de *Pep*, perquè executa molt bé les danses anomenades *sardanas llargas* i *contrapás*, que amb tanta perfecció ballen aquests naturals, especialment els empordanesos". [Pedro Martínez Quintanilla, *La Provincia de Gerona. Datos estadísticos*, Girona, 1865, pàg. 195]

L'historiador Joaquim Botet i Sisó (Girona 1846 – Barcelona 1917) va ser l'encarregat de redactar, a l'inici dels anys 10 del s. XX, el volum dedicat a la província gironina i que formava part de l'obra de geografia general del Principat, la qual va ser dirigida per Francesc Carreras i Candi. En el text dedicat a la nostra vila i a les ruïnes d'Empúries (pàgs. 321-354) destaca: "*La gent es molt aficionada al ball y al teatre, havent-hi constituïdes varies societats ab son café y ab la corresponent sala de ball y espectacles: axò fà que compte ab tres professors de música y que no hi falten cobles o orquestres.*" [Joaquim

Anys 50-60. Ballada de sardanes a la Platja durant la festa major (Foto: J. Lassús; Arxiu Municipal de l'Escala)

Botet i Sisó, *Geografia General de Catalunya. Província de Gerona*, dirigida per Francesc Carreras i Candi, Edit. Albert Martín, Barcelona, 1911, pàg. 323]

En una entrevista que vaig fer l'any passat a en Josep Clos (en el marc del treball titulat *Història Oral: "L'Escala, un poble de costa. Història i Turisme"*), preguntant-li sobre si durant els anys quaranta el govern franquista prohibí quelcom, em va respondre: " (...) sardanes, ja al primer any d'haver entrat els nacionals, per qualsevol cosa es tocaven les sardanes amb la Principal de l'Escala. I per cert, un dia, que no sé què se celebrava, hi havia el governador de Girona i es tocaven sardanes, allà a la plaça del mercat; i un carca, d'aquí de l'Escala, un home d'aquests, va dir: "Governador! Mire que vergüenza, chicas que van con esta falda tan corta; qué escándalo!" I el governador, no obstant, li va dir: "Señor mío –deja-, la moral no tiene nada que ver con la moda".

L'escriptor Jaume Pol i Girbal, en l'edició del 17 d'abril de 1947 del diari *El Correo Catalán*, en la seva columna *La dança més bella* que dedica a la *Historia y anécdota de la sardana*, publica un article on fa referència a la sardana i a la vila de l'Escala. El fragment que hi fa referència, un cop transcrit del castellà, diu: "Quan en les dates primerenques de l'estiu es sent la música de la sardana a la seva plaça major; quan la veu humana de la tenora els arrenca d'ells mateixos, els abstraïu, els inunda; per dir-ho d'alguna forma: als escalencs se'ls obre un sèsam ocult. Veure com la gent balla sardanes a l'Escala és retornar a Fídies (destacat escultor grec del s. V aC). Es troba així l'home fet bellesa, fet harmonia; fet mesura, exactitud. Cada vegada que participo a una de les audicions que es fan a Barcelona, entre soroll de tramvies i amb sabates de confecció, me'n recordo, de l'Escala. Quina vigorosa, inevitable, trepidant sensació d'estretor que es sent aquí! A l'Escala, la gent balla fins i tot amb els dits. Ballen poc a poc, sense moure's, amb el rostre immutable. Ballen amb una sèrietat dramàtica, com si fossin agenollats davant un altar (...).

Fa dos o tres anys, durant una festa, els músics interpretaren una sardana molt coneguda: "Bona festa". I quan finalitzaren la seva interpretació, vaig veure com la gent, ja fossin mariners, pagesos o arrossaires, abraçava a un home: Josep Vicens, el "Xaxu". Un barber. Alt, prim, amb els cabells blancs. El "Xaxu"! Qui no coneix, a Catalunya, el vell sardanista?...

La mateixa tarda, un escalenc em va parlar de gent il·lustre del país: "Tenim un home que tothom coneix –deja-, l'Albert Martí. En Martí de la tenora. És fill de l'Escala". Passejàvem junts pel jardí d'una bella i blanca finca. La seva propietària, Caterina Albert, passejava molt a prop nostre. Vaig pensar, llavors, que el "Xaxu", l'Albert Martí i "Victor Català" constituïen un triumvir d'escalencs il·lustres. "

Fins aquí aquests retalls i anècdotes relacionats amb la sardana i la seva història. Tot desitjant que el present article hagi estat curiós, sols em resta dir: salut, ànims i que tots i totes xaleu amb l'Aplec d'enguany!!!

Jordi Gallegos

REMOR DE MAR

Teníem remor de mar,
l'aigua ens portava la salaborr propera
que abrivava el nostre desig impetuós.

El moment era viu, ardent,
amb el caliu etern i estremit de l'amor anhelant,
consumat dins el delit
d'aquell qui espera un futur joiós
i ansieja una plenitud sencera i harmoniosa

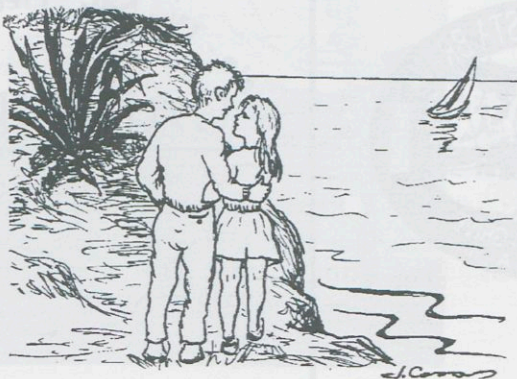
Res no trecava l'alegria dels nostres cossos,
ni la pobresa del viure diari
ni la tensa espera del qui somnia un futur millor.

Ens crèiem el centre auroral de l'Univers,
la dimensió inesgotable de ser sempre presents
en una existència no per irreal menys autèntica,
encara que abocada a la inevitable transitorietat de l'ésser.

Tot tenia la realitat inequívoca i neta del dia,
i en la nostra existència planava
la fiblor esmussada i vivent de les sensacions.

Estesos en el sorral, vora el mar encalmat d'estiu,
en la plenitud del moment
ens acariciava el lleu respir del vent terral
i ens embolcallava la foscor càlida i profunda de la nit.

Joan Barceló i Coll

Dibuix Josep Casas

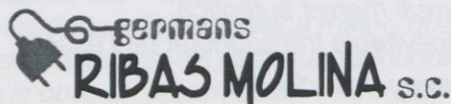

**MERCERIA - LLENCERIA
CONFECCIÓ**

Santa Màxima, 37 - Tel. 972 77 04 78
17130 L'ESCALA (Girona)

La Torre, 41, 1r
Tel. 972 77 01 18

**ELECTRICITAT - FONTANERIA
CALEFACCIÓ - GAS**

Av. de Girona, 6 i Rubens, 2
Telèfon: 972 77 06 55
17130 L'ESCALA (Girona)

**Ò e'e
Òptica e'escala**

C/ Maranges, 13 - Tel. 972 77 09 86
17130 L'Escala (Girona)

**Ràdio - TV - Sat. - Electrodomèstics
CAN FIDEL**

Josep Maria Geli

C/ Port, 33 17130 L'Escala
Tel. 972 77 00 98 (Girona)

DUES ESTRENES

En el present Aplec tindrem ocasió de gaudir de l'estrena de dues sardanes dedicades respectivament a dues distingides persones de la nostra vila. Ambdues composicions seran interpretades de conjunt per les tres cobles que faran l'audició de la tarda:

Pilar Pellicer, distingida pedagoga, exdirectora del Col·legi Empúries, assídua col·laboradora en aquest llibret i en altres publicacions, ha estat el numen del compositor Joaquim Hostenc per compondre la sardana "A l'escala Pilar".

Per la seva part, Lluís Albert ha dedicat al seu bon amic Víctor Sallés la sardana "A en Víctor de l'Escala" amb motiu de la merescuda distinció que li ha ofert la nostra vila.

Víctor Sallés i Lluís Albert, a Vilassar amb motiu de l'homenatge que aquesta població dedicà al mestre Albert el dia 3 d'octubre de l'any passat.

Pizzeria-Geladeria Grill-Creperia

Port d'en Perris, 1 - L'ESCALA
Abierto: 12 mañana a 3 madrugada

carnisseria FERMÍ VILA

Carrer La Torre, 43
Telèfon: 972 77 14 02
17130 L'ESCALA

OFFSET I TIPOGRAFIA

c/ de la marca, 5
tel. i fax 972 50 89 97
17600 figueres - l'empordà
e-mail:grcanigo@intercom.es

Restaurant-Bar

Cal Galàn

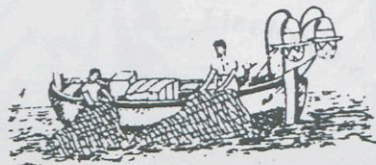
cuita casolana

C/ La Torre, 18 - 17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 77 01 40

ROSTISSERIA KAN KILIS

Camí Ample, 1
Avda. Ave Maria, 1
Tel. 972 77 45 58
L'ESCALA

BAR EL PESCALL

25 anys al seu servei

Avda. Ave Maria - Tel. 972 77 02 66
L'ESCALA

XXX APLEC DE LA SARDANA DE L'ESCALA

Organitzat pel **CENTRE ESPORTIU I RECREATIU DE L'ESCALA**
adherit a l'*Agrupació d'Aplecs Sardanistes de les Comarques Gironines*
amb la col·laboració de l'emissora *Onda Rambla Girona*

amb el patrocini del magnífic **AJUNTAMENT, LA DIPUTACIÓ DE GIRONA**
i LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Diumenge, 5 de juny del 2005

Cobles

FOMENT
SANT JORDI-CIUTAT DE BARCELONA
CIUTAT DE GIRONA
i LA PRINCIPAL DE L'ESCALA

*P*rograma

MATÍ, a 2/4 d'11, al passeig de Lluís Albert

Cobles **Foment, Sant Jordi-Ciutat de Barcelona, Ciutat de Girona**

Foment	Joguina	<i>Josep Serra</i>
St. Jordi	Gavina	<i>Jaume Roca Delpech</i>
C. de Girona	Ciutat de Girona	<i>J. Paulí</i>
Foment	Cant d'aplec	<i>Antoni Albors</i>
St. Jordi	Mar moguda	<i>Pere Mercader</i>
C. de Girona	La noia matinera	<i>J. Blanch i Reynalt</i>
Foment	Catalanitat	<i>Vicenç Bou</i>
St. Jordi	Bona llavor	<i>Conrad Saló</i>
C. de Girona	La rambla de Badalona	<i>J.M. Tarridas</i>
Foment	La princesa de l'Empordà	<i>Alfons Miàs</i>
St. Jordi	Camí de Besalú	<i>Agapit Torrent</i>
C. de Girona	Costabona	<i>Pere Fontàs</i>

Un entorn màgic
en un mar incomparable

Menús gastronòmic
Peix fresc i marisc

Servei de terrassa

El Molí de l'Escala

RESTAURANT

El Molí de l'Escala
Camp dels Pilans
Camí de les Corts
Tel. 972 77 47 27
Fax 972 77 47 25
17130 L'ESCALA

Mobles
SANCHO

Av. Closa d'en Llop, 1
(davant betzinera)
Tel. 972 77 04 85
L'ESCALA

Pizzeria L'Escala

Plaça de correus s/n - Tel. 972 77 26 02 - L'ESCALA

SOTAVENT

PIZZERIA - GRILL - RESTAURANT

Camí Ample, 13 baixos
Telèfon: 972 77 30 53
17130 L'ESCALA (Girona)

TARDA, a 2/4 de 5, al passeig de Lluís Albert

Cobles **Foment, Sant Jordi-Ciutat de Barcelona, Ciutat de Girona**

Foment	Commemoració a Lloret	<i>Josep Coll</i>
St. Jordi	Records de dansaire	<i>Lluís Albert</i>
C. de Girona	Roure	<i>Carles Santiago</i>
Foment	La Roseta i l'Esteve	<i>Ricard Viladesau</i>
Sant Jordi	Colla Roure	<i>Tomàs Gil i Membrado</i>
C. de Girona	Diada d'aplec	<i>F. Mas Ros</i>
Foment	Els dos Joans	<i>Joan M. Margalef</i>
Sant Jordi	Les festes de la Mercè (reversa) <i>(tiratge 28x78)</i>	<i>Albert Cotó</i>
C. de Girona	Colla Roca	<i>Jordi Leon</i>
Conjunt	En Víctor de l'Escala (estrena)	<i>Lluís Albert</i>
Conjunt	A l'escalenca Pilar (estrena)	<i>Joaquim Hostench</i>
Foment	Colla Roure	<i>Pere Mercader</i>
Sant Jordi	Cançó alegre	<i>Josep Vicens, Xaxu</i>
C. de Girona	Pirineu	<i>Josep M. Vilà</i>

NIT, a les 10, a la plaça de la Sardana, la Platja

Cobla **La Principal de l'Escala**

Cant a l'Escala	<i>Florenci Trullàs</i>
La Júlia de Solsona	<i>Jordi Paulí</i>
L'amic Emili	<i>Max Havart</i>
Sota els pins	<i>Josep Vicens, Xaxu</i>
Pal de paller	<i>Ricard Viladesau</i>
L'Aplec de l'Escala	<i>Enric Vilà</i>

ECO FUSTA
fusteria en general

Closa d'en Llop, 81 17130 - L'Escala (Girona) Tel. +34 972 77 53 78

ADMINISTRACIÓ DE LOTERIS ANUAL - L'ESCALA | L'EMPÚRIES

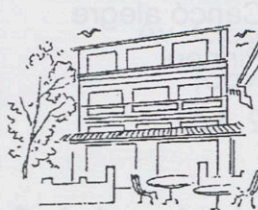
L'AnXova Milionària

C/ Enric Serra, 9 bis
17130 L'ESCALA
ALT EMPORDÀ (Girona)
Tel. 972 77 05 52

FORN EL PILANET

Camps del Pilans
L'ESCALA

HOTEL RÍOMAR

Comunions
Batejos i Noces
St. Martí d'Empúries
17130 L'ESCALA
(Girona - Costa Brava)
Tel. 972 77 03 62
Fax 972 77 03 58

VIATGES I ACTIVITATS MARÍTIMES

C/ Maranges, 3 - Tel. 972 77 37 97
Fax 972 77 03 32 - 17130 L'ESCALA
Costa Brava (Girona) - Spain
Web: creuers-marenostrium.com

Articles de regal
Ceràmiques
Quadres
de nusos mariners
Terrissa

Joan Trunas Tràfach

c/ Enric Serra, 3
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 771 759
Tel. mob 626 937 541

A L'ESCALENCA PILAR

CURTS

Jugant amb la mar en calma
ran de l'aigua amansada,
fondejada està
la bella barca amarrada.

On sóc ara mariner
que no veig sortir l'alba
porteu-me mar endins
que és el que a mi m'agrada.

SARDANA

Amb tot l'afecte i admiració dedico aquesta sardana a l'escalenca Pilar Pellicer per la seva constant entrega i dedicació a l'ensenyament durant tota la vida. Felicitats!

J. Hostench

L'Escala, gener 2005

LLARGS

Mirant les ones escumejants prop la platja,
contemplant el sol sortir a l'horitzó,
els racons d'aquesta bella cala
plena de banyistes i d'olor.

Si pugessis dalt la serra
que bonica es veu.
Les muntanyes són blanques
de la neu que hi ha.

Els rierols porten aigua
de les valls on toca el sol.
La plana tota rosseja
de roselles i frescor.

Les campanes totes gronxen
anunciant el nostre aplec.
El passeig ple de rotllanes
gaudint de les sardanes
i d'un dia molt joiós.

PILAR, els teus llavis somriuen
per tot el que has ensenyat.
Els alumnes t'admiuen i no obliden
l'esforç que hi has esmerçat.

Bodega
Can Ratxelet

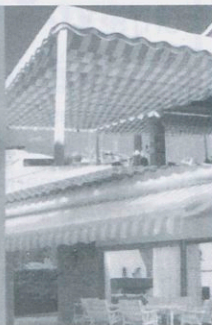

Ctra. Viladamat-Palafrugell, km. 4,5
Tel. 972 77 45 00 - 17130 L'ESCALA

T E N D A L S

Res

FABRICACIÓ I INSTAL·LACIÓ DE:
tendals i automatismes
corredissos i paravents per a terrasses
voies - cobriments per a piscines
tones de PVC confeccionades de tot tipus

Cafè del Mar
L'Escala

Snack - Bar - Cafeteria

TREVI

Xamfrà: Sant Pere - Avi Xaxu
Tel. 972 77 16 01
L'ESCALA

XARCUTERIA

ROCA

FUNDADA L'ANY 1825

*Embotits artesanals
cria, matança i elaboració pròpia*

Avda. Girona, 59, Local 1
Tel. 972 77 39 21

NOVETATS
TUTI

*Merceria, Llenceria
Perfumeria*

C/ del Port, 41 - Tel. 972 77 07 56
L'ESCALA

LA “ROSA D’OR” D’ANGLÈS A CARLES POUS I PUIG

El passat dia 12 de maig rebérem la grata notícia que el nostre compatriota Carles havia estat distingit amb la “Florisel Rosa d’or” d’Anglès, premi instituint per l’Agrupació Sardanista d’Anglès, que adjudica periòdicament als sardanistes més significats.

Biografia de Carles Pous i Puig

Neix el 17 de juliol del 1934 al llogarret de Sobrestany, terme municipal de Torroella de Montgrí, veïnat enclòs entre Bellcaire d’Empordà i l’Escala.

Després de l’adolescència fa el servei militar a l’Escala, on coneix Roser Sabadí i Solés, amb la qual contrau matrimoni. Des d’aleshores viu a l’Escala.

Carles és membre fundador de l’Agrupació Sardanista “Avi Xaxu” de l’Escala d’ençà de la seva fundació el 1969 i n’és el tresorer. També des de l’inici ha ensenyat a ballar, comptar i repartir sardanes a nens i adults durant gairebé quatre dècades, i ha anat pels pobles on es celebrava trobada.

És membre fundador de l’Aplec de l’Escala. El primer tingué lloc l’any 1976 i des de llavors, any rera any, en Carles hi ha contribuït amb el seu gra de sorra.

L’1 d’agost del 1980, i a la vila de Bescanó, amb el convingut del desaparegut Guillem Palahí, es va fundar l’Agrupació Sardanista Infantil de les Comarques Gironines, de la qual en Carles és membre fundador.

A l’Escala, l’any 1983, es fundà la Comissió de la Festa de l’Homenatge a la Velleja, festivitat que se celebra a la nostra vila cada 16 de juliol, diada de la Verge del Carme, patrona dels pescadors. En Carles col·labora en la processó, el dinar i repartiment dels regals.

En Carles i la Roser a l’Aplec de l’Escala.

En Carles ajudat per la Rosa Marquet fent didàctica sardanística

Sense oblidar la tasca de guionista del programa "Obligat de sardanes" que Ràdio l'Escala emet cada divendres des de l'any 1985.

En Carles viu al barri del Camp dels Pilans, on des de fa 23 anys celebra la seva festa el dia del Pilar, 12 d'octubre. No cal dir que, a l'hora de coure les castanyes, en Carles és un element imprescindible.

Gran ballador de sardanes. Per això li n'han dedicat dues:

1. "L'AMIC CARLES", obra de Joaquim HOSTENCH, estrenada el 12 de maig del 1991 a la trobada sardanista infantil.

2. "PER EN CARLES DE L'ESCALA", del mestre Emili JUANALS, estrenada de conjunt per les cobles Foment, Amoga i Marina, el dia de l'aplec 6 de juny 1997.

Amb el seu impuls es va poder recuperar l'aplec de Sant Martí d'Empúries. Era l'any 1974. D'aquesta data ençà, es ve celebrant el diumenge més proper a l'onze de setembre.

També, des de la primera vegada, l'any 1984, es fa periòdicament un aplec al llogarret de Cinc Claus, del qual en Carles és un ferm impulsor.

En Carles és una persona molt afable, sempre disposat a fer companyia i a vetllar algun conegut que estigui malalt.

Els diumenges i festius participa en ajut del mossèn a l'hora de fer la recapta d'almoines passant la bacina o administrant la comunió

L'any 1983, el capellà de l'Escala formà una junta per a la celebració comunitària de les noces d'Or i d'Argent. En Carles encara en forma part.

L'any 1995, es fa per primera vegada a l'Escala el TRIUMVIRAT MEDITERRANI, festa d'evocació clàssica grecoromana, que enguany compleix el desè aniversari. Un dels impulsors n'és en Carles Pous.

Junta de l'Agrupació Sardanista "Avi Xaxu"

Crec que ens deixem moltes més coses d'en Carles, ja que ell ha organitzat, participat i col·laborat en totes les tasques i festes que se celebren a la nostra vila de l'Escala.

També hem d'agrair a en Carles la cura que té en conservar, ordenar i ampliar el gran arxiu de sardanes que havia anat aplegant durant més de vint anys el mestre Jaume Vilà i Comas, músic de professió, el qual havia deixat dit a la seva esposa que, en morir ell, es fes arribar a l'Agrupació Sardanista "Avi Xaxu". D'aquest llegat, a més de ser-ne responsable, sempre està disposat a fer-ne arribar còpies a tothom qui en necessiti.

Per la seva consagració al món de la sardana i a tot el que calgui, li fou dedicat l'Aplec de la Sardana de l'any 1999.

Gràcies a ell, avui l'Escala torna a tenir Principal després de 49 anys, ja que va fer de mitjancer i dialogador entre membres de la cobla i l'Ajuntament.

Però també és cert que, malauradament i per circumstàncies adverses, la seva família ha necessitat en tot temps un suport superior al normal per part del cap de casa, funció que ha complert exemplantment CARLES POUS I PUIG, model de pare de família, de ciutadà i de sardanista.

Aquesta era la presentació com a candidat a la "Rosa d'or" que l'Agrupació Sardanista "Avi Xaxu" féu a la "Florisel" d'Anglès, el jurat de la qual l'ha atesa positivament atorgant el preat guardó al nostre compatriota, a qui en farà lliurament en el decurs de l'Aplec d'aquella població, el tercer diumenge d'aquest mes de juny, a les 5 de la tarda.

En nom de l'agrupació "Avi Xaxu", i en el meu propi, la més cordial felicitació.

El President
Joaquim Hostench

MICHELIN

CITROËN

GARATGE FERRER, S.L.

Servei Oficial MICHELIN

Servei Oficial CITROËN

C/ Closa del Llop, s/n

Tel. 972 77 12 64 - Fax 972 77 35 94

L'ESCALA

BUGADERIA

PAQUITA S.L.

RENTAT EN SEC

C/ Germans Masferrer, 13

Tel 972 77 06 70

L'ESCALA

DROGUERIA - PERFUMERIA

CARME

Avda. Montgó, 14 - Edifici Garbí

Tel. 972 77 60 87 - L'ESCALA

BOSCH A.P.I.

Miquel Bosch i Gardella

C/ Enric Serra, 2 - Tel. i Fax 972 77 00 02

C/ Palau, 4 - Tel. 972 77 15 05

Fax 972 77 06 16

17130 L'ESCALA

Plaça Església

c/ Enric Serra, 25

17130 L'Escala GIRONA

Tel. 972 77 19 58/escot@ctv.es

EL PRÍNCEP DE LA TENORA

El proppassat dia 26 de gener la premsa ens assabentava que a Barcelona havia deixat d'existir l'eminent músic i compositor RICARD VILADESAU I CANER.

Vaig conèixer en Viladesau de molt jove, poc després d'acabar-se la guerra civil. A partir d'aquell moment, les nostres vides van transcórrer en paral·lel dintre les diferències pertinents. Fou un músic a qui sempre vaig admirar.

En aquell anys (jo en tenia 10 o 12) al meu poble nadiu, Bellcaire, cada any, normalment cada festa major es contractaven per a la següent la històrica cobla "Principal de la Bisbal" i l'acabada de formar "Caravana". En aquell moment i gràcies sobretot al cultiu de l'arròs, l'agricultura estava ben remunerada i es disposava de diner per a donar-nos aquest plaer.

Llavors en Viladesau formava part de la "Caravana" i recordo que la seva nòvia era la Rosa (la que, més tard, fou la seva esposa; la filla d'en Pepet de les serres, de Torroella de Montgrí.

Aquell dia venien tots dos amb bicicleta i en acabar el ball de tarda amb aquest vehicle anava a acompanyar la promesa a Torroella on, suposo, deuria sopar a casa seva, ja que quan tornava immediatament pujava a l'empostissat i ambdues cobles ens obsequiaven amb un recital de concert o de sardanes que sempre donaven la sensació de competició. Tal era la professionalitat dels components de les dues cobles en aquell moment.

**CONFECCIONS
GÉNERES DE PUNT**

JUYNAR

Carrer de Gràcia, 6 - Tel. 972 77 07 47

Avda. Riells, 70 - Tel. 972 77 32 86

L'ESCALA

RESTAURANT SNACK-BAR

MAR I CEL

Avda. Riells, 50 - Tel. 972 77 17 51

HOSTAL -RESTAURANT

POCH

C/ Gràcia, 10 - Tel. 972 77 00 92

L'ESCALA

Suma®

SUPERMERCATS

Avda. Girona, 8

Telèfon: 972 77 06 46

L'ESCALA

PASTISSERIA EMPORI

Especialitat esculls de l'Escala

Maranges, 16 - Tel. 972 77 00 89

L'ESCALA (Costa Brava)

R.S.I. 205034/CAT

BENJAMÍ GALLEGOS

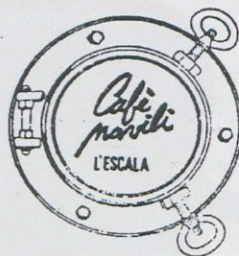
ALIMENTACIÓ

CARME

Carrer Picasso, 4

Telèfon: 972 77 07 33

L'ESCALA

Restaurant

ZONA CLUB NÀUTIC

Tel. 972 77 12 01

En Ricard no va tardar gaire temps a ingressar a “La Principal de la Bisbal” i, si bé les dues cobles van restar força arreglades, crec que amb el canvi també se’n va emportar a la nova cobla bona part del prestigi que tenia com a tenorista, clarinetista i també de compositor de “boleros” i de “sardanes”.

Parlant dels boleros d’en Viladesau, la joventut d’aquell moment (avis d’avui) recordarem “Gondolero de amor”, “El mar i tu”, “Enamorado del mar”, etc. Sé que ara són uns altres temps, però crec que les melodies i les lletres que s’escolten avui no tenen comparació amb aquelles precioses cançons.

En Ricard i la Rosa formaven una de les parelles més boniques del moment. Ella era formosa i ben plantada i ell no sé si ho era, però era un home molt distingit i elegant. Jo diria que el seu cap, una mica allargat i vist de perfil, tenia un aspecte “aerodinàmic”. Amb una mica d’imaginació, jo li veia una certa semblança a un avió de reacció. (Això no ho dic amb ànim caricaturesc, sinó real). El seu nas, més aviat un xic prominent, era comparable a la cabina de comandament. Es pentinava amb “clenxa” al mig del cap i, a cada costat, li quedava una onda que li donava una forma comparable a unes ales per a trencar el vent. Al clatell, on sempre solia portar el cabell més aviat llarg, no costava gaire imaginar-hi la cua i el timó. Tot això portat amb molta distinció i dignitat.

En aquell moment, potser jo (adolescent encara) no estava prou vinculat amb la sardana i el que més admirava d’ell era la creació dels populars “boleros”.

Anys més tard el que més el va popularitzar va ser, sobretot, la composició sardanista i la interpretació i la pedagogia que va dedicar a la “tenora”, de tal manera que l’eminent PAU CASALS, després d’haver-lo escoltat en una interpretació li va atorgar el títol de “PRINCEP DE LA TENORA” que, venint de qui venia, fou notablement honorífic.

Una de les últimes composicions que més fama li ha reportat, sens dubte ha estat “GIRONA M’ENAMORA”, convertida en l’himne de la Immortal Ciutat, per l’alegria de les seves notes i la invitació que representa per a tots els balladors. He de dir que, personalment, m’agrada més encara “GIRONA 1908”. Una veritable peça de concert! Comença escoltant, al lluny, unes notes de “La marsellesa” la qual cosa ens indica que l’invasor es va acostant. Repliquen les d’“Els segadors”: Aquí us esperem! Seguidament és produeix un “guirigall” produït pels instruments de fusta, el qual ens dóna a entendre que s’ha produït l’enfrontament. De tant en tant i parodiant les diferents fases del combat, novament les notes dels instruments de metall dels himnes nacionals respectius donen a entendre les alternatives respectives d’èxit momentani d’ambdós exèrcits. Cap al final, novament la música aflautada de la primera fila d’interprets anuncia la victòria de les defenses de la ciutat, mentre que s’escolta l’himne francès allunyant-se, amb la cua entre cames, vers la frontera i l’himne de Catalunya celebrant la victòria.

Al meu entendre, aquest és un reportatge bèl·lic i auditiu, encertadíssim d’un esdeveniment èpic gràcies al coneixement musical d’en RICARD VILADESAU CANER, “EL PRINCEP DE LA TENORA”.

V. LL. (escalenc d’adopció)

C/ Salvador Gimeno, 10 - 17130 L'ESCALA
Tel. 972 773 509 - www.obresrossinyols.com

VIATGES
ESCALATOUR S.L.

AGÈNCIA DE VIATGES, G.C. 85

AGÈNCIA DE VIATGES, G.C. 85

C/ Ave Maria, 26
17130 L'ESCALA
Tel 972 77 02 18 - 972 77 09 66
Fax 972 77 30 40

C/ Sta. Màxima, 4 - Fax 972 77 40 05
C/ Germans Masferrer, 17 - Tel. 972 77 00 57
L'ESCALA (Costa Brava)

Joaquim Maspoch Illa

ELECTRICITAT I FONTANERIA

Vilabertran, 49
Telèfon: 972 77 16 09
L'ESCALA

Can Català

Plaça de les Escoles
Telèfon: 972 77 04 43
17130 L'ESCALA (Costa Brava)

la casona blava

carrer del Port, 48
17130 l'Escala (Alt Empordà)
Tel. 972 773 990 • Fax 972 774 789
E-mail: casona@tefeline.es

Miquel Moya
Decorador

AQUELLS JOVES ANYS 40

Força sovint, havent sopat, sortíem a fer volts pel carrer de les botigues i pel passeig marítim. Era en aquest darrer lloc, davant per davant de can Llardent, on finalment ens refugiàvem. Allà, sota la llum tènue dels fanals, acompanyats per les ombres dels tamarius i per la remor de la mar negra, ens embolcallava una intimitat que no trobàvem enlloc més. Hi parlàvem i rèiem de les nostres coses i ens oblidàvem, per uns moments, de les trifulgues quotidianes.

La colla la formàvem quatre noies i cinc nois, però no sempre hi érem tots, a vegades només coincidíem tres o quatre. Tanmateix, per pocs que fóssim, ens agradava veure'ns i compartir aquelles hores d'abans d'anar a dormir. Habitualment, ens estàvem xerrant fins que tocaven les onze al rellotge de l'església, que era quan els nois ens acompanyaven a les noies cap a casa.

En aquells anys quaranta, tot just acabada la guerra, els escalencs portàvem una vida molt austera en tots els sentits: res no abundava i les mancances eren molt grans. Tot i això, els que formàvem el grup no ens avorriem gens ni mica. Els nostres vint anys ens bullien a la sang i ens impel·lien a espavilar-nos, tot fent servir la imaginació i l'empenta, per a passar-nos-ho bé.

Tant era així, que apassionats per les sardanes com érem, les utilitzàvem com a excusa per exhibir la nostra joventut i per evidenciar la nostra aposta per les tradicions populars. En aquest sentit, no ens perdíem cap ni una de les ballades que es feien a l'Escala, fossin a l'aire lliure, o fossin a la sala de Pekín abans del ball dels diumenges, com s'acostumava. Tots els joves del poble, així com alguns nois i noies forasters, ens hi trobàvem. I és que abans, eren els joves els qui ballaven sardanes. No com ara, que gairebé només en balla la gent gran.

A més a més, també acudíem, sempre que ens era possible, a les festes majors dels pobles dels voltants. Recordo, per exemple, haver anat amb la colla, més d'una vegada, a mitjans de setembre, a les festes de Verges i de Torroella de Fluvià, i a l'octubre a la d'Albons. A aquesta última hi anàvem i en tornàvem caminant.

Per cert, si no em falla la memòria, crec que era a Torroella de Fluvià, on hi havia una sala de ball molt especial. Consistia en una espècie de pati, era o paller, cobert per una vela de lona i amb un pal al mig, que tenia un safareig a l'entrada, sense aigua, i manats d'alls penjats del sostre. Tot plegat oferia una imatge tan exòtica, que més que ballar semblava que feies l'animal. Però ens ho passàvem molt bé.

La nostra inclinació per les sardanes, de totes maneres, no s'acabava aquí. Durant un temps, en les nostres trobades al Passeig que abans t'explicava, se'ns va posar de moda recitar poemes i, en especial, poemes relacionats amb la nostra dansa. Dos dels nostres companys més lúcids i lletraferits, que l'any 1938 havien participat en l'edició de *El Borinot*, es dedica-

Protecció solar i Decoració de la llar

*Tendals - Persianes . Mosquiteres
Confecció e instal·lació de cortines*

Distribuïdor oficial GRADULUX®

Tel./Fax 972 77 22 19
C/ del Mar, 10 - 17130 L'ESCALA
www.costabravanord.com/tendalslescala

grisjeans
L'ESCALA

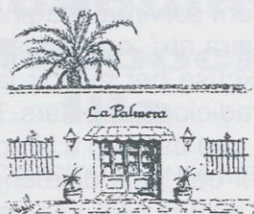
STA. MÀXIMA, 11 - TELF. 77 01 79

GARAGE UNIVERSAL

JUAN LAGARES

Ctra. Viladamat - Palafrugell
Tel. 972 77 11 74 - Apartat, 53
17130 **L'ESCALA**

Restaurant Pizzeria LA PALMERA

Especialitats:

Pizzes amb forn de llenya - carn i peix a la brasa
C/ La Torre, 64 - Telèfon: 972 77 03 03
L'ESCALA

TAXIS AYALA

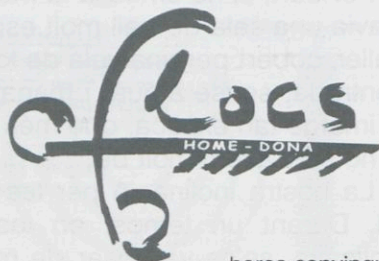
Més de 30 anys al seu servei
Taxis de 4 i 6 places

Alfons: 619 75 02 40
Anna: 609 62 07 65

C. Fortuny, 3
Tel. 972 77 35 18 - Fax 972 77 12 37
17130 L'ESCALA (Girona)

Perruqueria

hores convingudes

C/ Ave Maria, 24 - Tel. 972 77 50 00
17130 L'ESCALA

ven a buscar-los. Cadascun de nosaltres se n'aprenia algun de memòria i després els recitava a la resta.

Encara recordo, de tan repetir-los, alguns dels autors i versos que em tocaren a mi. Un era *L'Empordà* de mossèn Cinto Verdaguer, que conté una estrofa preciosa que diu: "I en una plaça de no sé quin poble/per primera vegada viu rodar/lo ball de la sardana airós i noble;/ mai més l'he vist i encara el puc pintar". I que té com a estrofa final: "Una gran plaça me semblà eixa plana,/ eixos turons un cercle de gegants/ que per ballar una gentil sardana/van allargant-se com amics les mans".

Uns altres versos estaven extrets d'una de les *cançons de rem i vela* de Josep Ma de Segarra: "M'agrada sentir la sardana de lluny,/veure-la de lluny, des de la sorra:/ així res xiscla ni retruny, /així tot s'esborra/ i es fon i s'encanta i s'esmuny!". Per no dir que recitàvem també, conjuntament, com un himne, el poema *La sardana* de Joan Maragall: "La sardana és la dansa més bella/de totes les danses que es fan i desfan!".

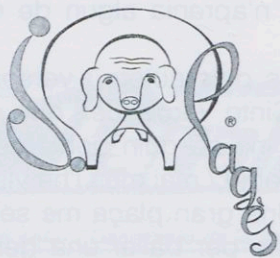
Però no tot eren sardanes, balls i poesia. A l'estiu, fèiem excursions a Montgó i a Empúries per banyar-nos; els diumenges, durant tot l'any, anàvem al cine, a Pekin, que ens entusiasmava. D'altra banda, en els freds vespres d'hivern, els nois freqüentaven el cafè de can Font, on jugaven a escacs o a la manilla, mentre que les noies ens aplegàvem i apreníem a cosir. Els nostres anys joves ens passaren volant.

I com que a la vida no hi ha res que duri sempre, els canvis arribaren inevitablement. Així, alguns de la colla acabaren casant-se entre ells, mentre que els altres seguírem diversos camins. Tanmateix, mai res ni ningú, fins avui, ha pogut trencar la confiança i l'afecte que sempre ens hem tingut els uns pels altres.

No creguis, amic meu, que aquests records que t'he contat pretenen transmetre enyorança o tristesa. Ni parlar-ne! Simplement intenten evocar una manera de viure, que fou la pròpia dels joves de l'Escala en aquells anys foscos de la postguerra. Llavors, nosaltres estimàvem les nostres coses: els nostres costums, la nostra cultura, la nostra manera de ser tan escalenca, el nostre poble. I no ens feia cap vergonya demostrar-ho. Al contrari, ens en sentíem orgullosos.

Deixem-ho aquí si et sembla, em trobo cansada. Feia temps que no parlava tanta estona seguida. Tingues per cert però, que he provat d'explicar-te amb tota sinceritat i senzillesa alguns dels episodis que vam viure, en el nostre temps de lleure a l'Escala, els que érem joves en els anys quaranta. Et demano disculpes si algun record se m'ha capgirat i t'has perdut, però has de pensar que la meva memòria ja no és el que era. Cada dia que passa està més plena de llacunes i d'oblits.

Pere Juhé i Oriol

Carnisseria i Xarcuteria **J. Pagès**

Avda. Girona, 56 - Tel. 972 77 21 81
L'ESCALA

Agència Immobiliària

Avgda. Ave Maria, 2
Tel. 972 77 02 72 - Fax 972 77 01 57

Avgda. Riells, 46
Tel. 972 77 00 40 - Fax 972 77 00 40

www.guanter.com - e-mail: guanter@grn.es
17130 L'ESCALA - Girona - Costa Brava

**PISCINES GUNITADES
SERVEI TÈCNIC
TRACTAMENTS D'AIGÜES
ANÀLISIS QUÍMIQUES
MANTENIMENT**

Avinguda Girona, 76
Tels. 972 77 28 34
972 77 21 99
Fax 972 77 21 99
17130 L'ESCALA

BALLESTA CALÇATS

Enric Serra, 9
17130 L'ESCALA (GIRONA)
Tel. 972 77 02 53

**Finques
BALLESTA**

Agència Immobiliària

**VENDA - LLOGUER - ADMINISTRACIONS
COMUNITATS - ASSEGURANCES**

Avgda. Riells, 46 A
Tel. 972 77 01 04
17130 L'ESCALA

Núria Grau i Palou

Llicenciada en dret - gestor administratiu
núm. col·legiaada 1.859

Jordi Isern i Colomeda Advocat

*Assessoria Jurídica
Fiscal i Laboral*

C/. Sant Pere, 53 - baixos
Tel. 972 77 46 39
17130 L'ESCALA (Girona)

AUTOODI SOTA CONTROL

«Tothom se'n reia, de mi. Tenia un accent molt fort en èuscar. Va ser quan vaig deixar el caseriu de Leitza per anar a estudiar Secundària a Pamplona amb 14 anys. Perquè no se'm notés el deix, jo callava i quan deia quelcom acostumava a parlar malament d'allò basc. Els comparava amb els bàrbars. També se'n reien del meu cognom. Jo plorava. La dona de la neteja em veia tan desconsolada que em volia ajudar. Vaig treure sis zeros aquella primera avaluació. No vaig suspendre gimnàstica perquè no calia parlar. Un dia em van veure les notes de Primària i la directora de l'escola no ho entenia. Vosaltres sou diferents a mi, jo els deia», em relatava la Irene A. B. És més que probable que en aquest període de la seva adolescència, cap a finals dels anys 80, aquesta navarresa no hagués tingut altra opció que sentir odi cap a si mateixa.

L'autoodi és un tema que desperta molt d'interès entre els sectors del catalanisme. Segurament perquè els catalanoparlants i d'altres parlants de pobles minoritzats l'ha sentit de prop en algun moment de la seva vida. I això

Una alta autoestima pot fer veure al gat que és un lleó. Una baixa autoestima pot provocar l'efecte contrari i fins i tot esdevenir autoodi. L'autoodi, en l'àmbit lingüístic, es manifesta com una síndrome d'Estocolm col·lectiva on les víctimes semblen enamorar-se del botxí lingüicida.

Restaurant - Pizzeria

VOLANTÍ

GELATERIA - CAFETERIA - CREPERIA

*Terrassa sobre el mar
Menús especials per a grups
i reunions*

Ronda de l'Olla - Tel. i fax 972 77 07 28
17130 L'ESCALA (Alt Empordà) Girona

**INSTITUT
LAURA**
**BELLESA I
ESTÈTICA**

Depilacions
Tractaments facials i corporals
Manicura
Estètica de peu
Maquillatge
Solàrium vertical

C/ Sta. Màxima, 388
17130 L'ESCALA
Tel. 972 772 386

*Novetats - teixits
articles per a la llar*

Casa Tuiç Giralt

Pintor Massanet, 6-8
Enric Serra, 4
Telèfon: 972 77 45 92

RENAULT

GARATGE FUMADÓ

Closa d'en Llop, s/n
Tel. 972 77 23 01 - Fax 972 77 42 27
17130 L'ESCALA (Girona)

**REPARACIONS
COPES I TROFEUS ESPORTIUS**

Carrer Pintor Joan Massanet, 26
Telèfon: 972 77 05 48
17130 L'ESCALA

AUTO ESCOLA MARINA

Estem al vostre servei:
Martí Moreno - Emili Serra

Avda. Ave Maria, s/n
Telèfon: 972 77 06 78
17130 L'ESCALA

els ha inquietat profundament. En aquest sentit, Eliseu Climent parlant de la seva infantesa, que va coincidir amb els anys més durs del franquisme, apunta que «el col·legi era monolingüe castellà (un internat de Jesuïtes a la ciutat de València, al que va ingressar havent passat per l'escola ordinària de Llombai, Ribera Alta) i jo era monolingüe català. I això, als set anys, és molt fotut. No tenia consciència de res i m'entrà un autoodi brutal. Per això els demaní als meus pares que, quan vingueren a visitar-me, no se'm dirigiren en valencià de cap manera» (*Lletres*, maig-juny 2004).

Un entorn disharmònic i agressiu amb la identitat autòctona és un terreny abonat perquè cristal·litzin episodis d'autoodi, en els quals els humans evitem mostrar-nos tal com som per por a humiliacions i reaccions d'incomprensió. I és que mentre ambdós testimonis van viure en els seus respectius pobles nats mai van sentir cap mena d'animadversió cap als seus trets identitaris. Va ser una societat tan acastellanada com la pamplonica i la valençiana les que els van provocar aquests conflictes personals.

Com expulsar de les nostres vides conductes d'autoodi? Diuen que quan una persona pren consciència del que passa de debò és com tenir mitja feina feta. I és que si no aconseguim reaccionar quan ens subestimen, la desconsideració dels altres pot acabar per modificar la nostra persona. L'escriptor Manuel de Pedrolo afirmava que «és ben fàcil que, a cop d'ocultar-te, no et trobis tu mateix; en trobes un altre» (dins el llibre *Cal protestar fins i tot quan no serveix de res*). L'autoodi es propaga com la pudor en territoris on els drets lingüístics no són reconeguts i els seus habitants no són conscients d'aquest greuge. No és la primera vegada que algú de la Franja de Ponent m'explica que li han dit que «habla raro».

Tant la Irene A. B., avui periodista d'una publicació en èuscar, com Eliseu Climent, avui editor i dirigent d'Acció Cultural del País Valencià, probablement van cercar en va durant temps l'estima en l'estima dels altres. L'estima cap a ells mateixos només va aparèixer en el moment d'aprendre a ser ells mateixos. És a dir, saber reclamar, defensar-se i no deixar-se vèncer per un vent en contra. Ben mirat, han estat aquests mal tràngols allò que els ha dotat d'una consciència de ferro. Per tant, tenir control sobre aquests sentiments negatius que, per raons d'identitat nacional ara no els fa res de detallar, els ha convertit en persones fetes i dretes.

Quim Gibert (psicòleg)

FINQUES "XAXU" S.L.

GESTOR INTERMEDIARI EN PROMOCIONS I EDIFICACIONS
(G.I.P.E.) TITULAR PROFESSIONAL Núm. 985

LLOGUERS, COMPRA, VENDA

AGENCIA:

Carrer Ave Maria, 10
Apartat correus 90 - 255

17130 L'ESCALA (Girona - Costa Brava)
w3.finquesxaxu.com - info@finquesxaxu-com

Tel. 972 77 15 40
Fax 972 77 35 23

**ASSISTÈNCIA
EN CARRETERA**

**TALLER
MECÀNIC**

**SERVEI
PERMANENT
24 h.**

C. Ter Vell, 36 (Urb. Camp dels Pilans) - 17130 L'ESCALA (Girona)

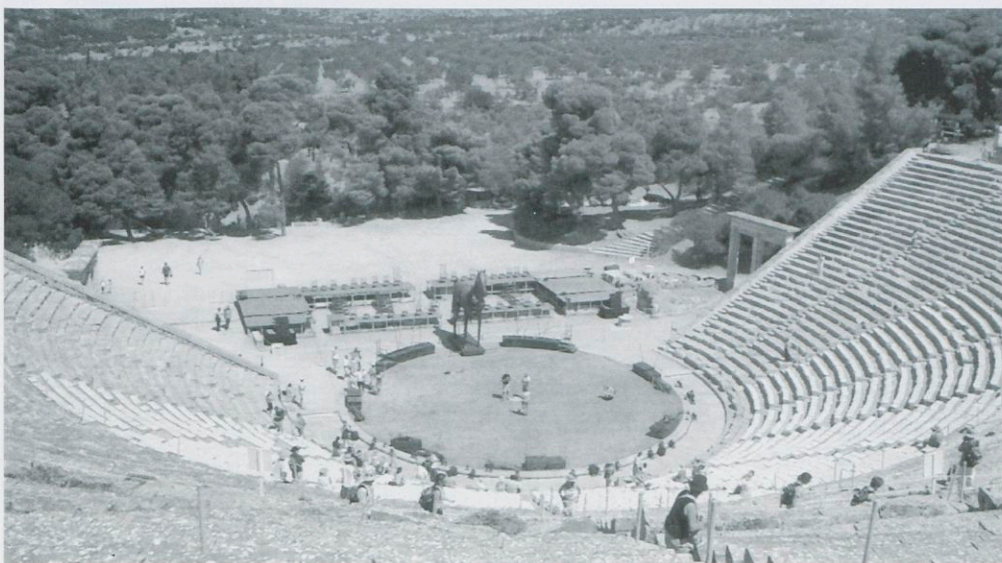
**MÀQUINES RECREATIVES TIPUS B - VÍDEO JOCS - PIN.BALLS
BILLARS AMERICANS - ATRACCIONS**

Closa d'en Llop, s/n - Tel 972 77 05 12 - Fax 972 77 25 73 - Tèlex 57356
17130 L'ESCALA (Girona)

BALANÇ DESPRÉS D'UN ANY

L'any passat, el 2004, la vila de l'Escala va posar fi a un greuge històric gràcies a la recuperació de la cobla local, La Principal de l'Escala. Aquesta nova cobla era hereva de la seva antecessora, la qual es va dissoldre després de la temporada 1956-57; semblaria una casualitat, però la flama de La Principal segurament es va apagar amb el darrer alè de vida del seu principal fundador, Josep Vicens i Juli, més conegut com l'Avi Xaxu, el qual va morir el 19 d'abril de 1956 a l'edat de 86 anys. Doncs bé, després de 47 anys, el diumenge 7 de març de 2004, i a la plaça de l'Ajuntament de la nostra vila, es va fer la presentació oficial de la cobla escalenca, aquest cop una rejuvenida cobla dirigida per Xavier Alsina i representada per Narcís Costa. En aquest acte de presentació, força concorregut, s'estrenaren les sardanes **Somni Escalenc**, del mateix Narcís Costa, i **Cobla La Principal de l'Escala**, obra de Josep Antoni López.

Des d'aquesta presentació, la cobla escalenca va oferir, interpretar i participar en diverses audicions de la vila: la VII Festa de la Sal (8 de maig), amb un programa de sardanes i balls tradicionals; la Trobada Sardanista Infantil (9 de maig), celebrada al pati del CEIP Empúries; el XXIX Aplec de la Sardana (6 de juny), amb audicions de tarda i nit, i amb l'estrena de la sardana **Ones a l'Escala**, composició de Narcís Costa; dues audicions a l'estiu (21 de juliol i 18 d'agost); ofici, 3 sardanes i audició de tarda el dia de Sta. Màxima (2 de setembre), inici de Festa Major, i la clàssica audició al Camp dels Pilans (12 d'octubre), en la qual estrenà la sardana amb títol homònim, del ja citat Narcís Costa.

Teatre d'Epidaure, un dels monuments que La Principal de l'Escala va visitar entre el 5 i el 10 d'agost de l'any 2004 (foto cedida per l'Agrupació Sardanista Avi Xaxu)

El dissabte 28 d'agost, la vila escalenca va acollir un nou esdeveniment sardanístic: la I Nit de Músics de Cobla, acte força concorregut en el qual s'aplegaren prop de 40 músics, entre els quals figuraven tots els components de la cobla escalenca; tant de bo es pugui celebrar durant molts anys.

Fou durant el tradicional Aplec de Cinc Claus, el 19 de setembre de 2004, quan La Principal de l'Escala, encarregada de l'audició, va fer la presentació del seu primer CD, titulat "Somni Escalenc".

A més de les actuacions a la vila, la cobla ha tingut cap a uns 70 lloguers en altres localitats, com Ventalló, la Tallada d'Empordà, St. Pol de Mar, St. Quirze de Besora, Tossa de Mar, Riudaura, Mieres, Vilablareix, Sta. Pau, etc.

Tanmateix, com a fet important es pot destacar que la cobla ha assolit ben aviat una projecció internacional, ja que ha fet dos viatges fora de les fronteres catalanes. El primer d'ells es va realitzar entre el 5 i el 10 d'agost, quan la cobla va viatjar, juntament amb membres del Grup de Danses La Farandola, cap a Atenes per a representar Catalunya en els actes culturals previs als Jocs Olímpics de la capital grega. Durant l'anada, les dues formacions van fer escala a l'Alguer (Sardenya) i a la tornada, la feren a Monreale (Sicília). En aquest viatge la cobla va interpretar sardanes i també ballets catalans, els quals van ser executats amb gran habilitat pels membres de l'esbart escalenc. El relat detallat dels antecedents d'aquest viatge, així com el seu desenvolupament, es pot trobar a "*El pont de mar blava. Crònica del viatge cultural a Grècia (5-10 d'agost de 2004)*", dossier de 8 fulls que va ser inserit a les pàgines centrals de *L'Escalenc* del mes d'octubre passat.

CRÒNICA INTERNACIONAL: LA PRINCIPAL DE L'ESCALA A ZÜRICH

La present és la crònica del segon viatge internacional realitzat per la cobla escalenca en el decurs de l'any 2004. En aquest segon viatge internacional, fet els dies 10 a 12 de desembre, la cobla va viatjar a Zürich (Suïssa), seguida de membres de l'Agrupació Sardanista Avi Xaxu, familiars dels membres de la cobla i de fidels seguidors de la rotllana de l'Escala i altres poblacions (Pelcalç, Ventalló, l'Armentera, Rupià, la Bisbal, Cadaqués, Figueres, Vilamacolum, Vilabertran, Girona, Sarrià de Ter, Blanes, etc.). Aquest viatge es féu en el marc del 41è aniversari del Casal Català "Casa Nostra" de Suïssa, el president del qual, el Sr. Josep Subirana (natural d'Ullà), va convidar i pactar el viatge de la cobla durant la seva estada estiuenca a la vila escalenca. El viatge fou així.

El divendres 10 de desembre, i a les 21h de la nit, l'autocar i l'expedició escalenca empenien el viatge cap a Suïssa des de la plaça de les Escoles. A 2/4 de 10 del matí del dia 11 s'arribava al lloc de destí, on es va descansar una estona i es va poder esmorzar. Tot seguit, i amb l'arribada del Sr. Josep Subirana, president del casal català suís, s'inicià una ruta turística. Al matí es van visitar les cascades del riu Rin, un vertader espectacle natural d'aigua que molts de nosaltres vam immortalitzar amb un seguit de fotos. Després d'aquesta visita, ens dirigírem vers Zürich, on realitzàrem un frugal dinar enmig

del fresc ambient que imperava. Posteriorment, i amb l'autocar, s'inicià tota una visita per la ciutat suïssa on veiérem els edificis més significatius, el llac i ens ferem les visites a l'església de Nostra Senyora, l'exterior de l'església de St. Pere i un tomb pels carrers de la ciutat, on no ens va faltar la parada per a comprar formatge, xocolata i bombons suïssos com a souvenir. Després del tour, ens van conduir a l'hotel a deixar l'equipatge i tot seguit ens donaren un suculent sopar, després del qual anàrem a fer nones.

El diumenge 12 ens llevàrem d'hora per preparar-ho tot. Abans de l'hora prevista s'arribava al Casal Català i a l'església, on s'ultimaren els darrers preparatius. A les 10h del matí s'iniciava la missa en alemany, ofici religiós cantat i acompanyat per La Principal de l'Escala. Enmig de l'ofici i després de l'ofrena d'un pot d'anxoves amb sal, cinc parelles sardanistes ballaren al voltant de l'altar major la sardana **És la Moreneta** d'Antoni Carcellé. Després de la missa, i a la plaça de l'entrada de l'església, la cobla escalenca va obsequiar amb la interpretació de dues sardanes que foren ballades per gairebé un centenar de persones i seguides per un nombrós públic: les sardanes foren **Cobla La Principal de l'Escala** de Josep Antoni López i **Cant a l'Escala** del mestre Lluís Albert.

Tot seguit de la ballada, el Casal obsequià amb un bon aperitiu. Després s'oferí a uns 200 comensals un gustós dinar, les postres del qual foren torrons i neules.

Fotografia de grup de La Principal de l'Escala i acompanyants en l'expedició de Zürich el 12 de desembre de 2004 (foto cedida pel Gabinet de Comunicació de l'Ajuntament de l'Escala).

Acabat del dinar es féu el sorteig de paneres i lots de productes de la terra, que fou seguit pel concert de tarda, presentat per Abel Font, director de Ràdio l'Escala, i en el qual La Principal interpretà dues sardanes: **Galanteig** de Conrad Saló, obligada de tible interpretada per Salvador Frigola, i **Carícies** de Josep Vicens i Juli (l'Avi Xaxu), de caire més popular, la qual s'hagué de repetir per petició del públic assistent. Pocs instants més tard, es donà pas a l'hora de ballar dues sardanes (**Capital del cava** de Joan Lázaro i **Sardanes a Zuric** de Josep Auferil), moment en el qual es va proposar que la gent que no sabia ballar sardanes (tant de l'Escala com de Suïssa) s'iniciés en la dansa, en la qual l'Agrupació Sardanista Avi Xaxu de l'Escala féu la seva feina. El resultat fou una sardana exterior de 32 persones (la major part gent de Suïssa) i una d'interior formada per 7 parelles que en sabien ballar. D'aquesta manera els monitors de l'Agrupació deixaven la seva llavor d'ensenyament a Suïssa.

Com a cloenda de la programació, la cobla interpretà un vals i un pas-doble, que foren culminats amb la repetició d'un curt i un llarg de la sardana **És la Moreneta** i amb la cantada de **Els Segadors**, himne nacional de Catalunya.

I després de recollir totes les coses i posar-nos ben còmodes, a 2/4 de 7 emprenguérem el viatge de tornada cap a l'Escala, on arribàrem a les 7h del matí, després d'un llarg recorregut, però amb la gran satisfacció que la cobla i l'Escala siguin més internacionals i amb una enriquidora experiència més a l'esquena.

Per tant, és evident que en els dos viatges internacionals, va ser un honor per a la cobla i també per a tota la vila escalenca el fet de representar Catalunya en aquelles terres tan llunyanes.

LA NOVA TEMPORADA 2005-2006

Com és ben sabut per tothom, a finals de gener i arribant el temps del Carnaval, el pacte de treball dels onze músics es trenca, i les cobles es dissolen i no es tornen a formar fins passats els dies de Carnaval. La Principal de l'Escala no ha estat una excepció i, seguint aquesta màxima, ha fet els canvis oportuns per a donar més qualitat a la formació. En aquest marc són molt il·lustratius els mots que, el 1920, mostrava la propaganda de l'antiga Principal, els quals afirmen: “ (...) *la gran valúia dels professors que integren aquesta agrupació, entre els quals, a més dels ja coneguts, se compten alguns elements nous que el seu nom ja es garantia d'èxit, (...) consolidant la fama de que ve precedida aquesta Cobla-Orquestra*”.

Executats els canvis oportuns, durant la temporada 2005-2006 la cobla escalenca és formada pels següents components: Núria Casamort (de l'Escala), flabiolaire i representant de la formació; Marc Hidalgo (de Blanes), 2n tible; Salvador Frigola (de Begur), 1r tible; Xavier Alsina (de Cruilles), 1r tenora i director musical; Xavier Queralt (de Solsona/Girona), 2n tenora; Zoel Codolar (de la Bisbal de l'Empordà), 2n trompeta; Sebastià Sabater (també de

la Bisbal), 1r trompeta i tresorer; Josep Agustí (d'Ullastret), trombó; Lluís Pons (de Ruplà), 1r ficorn i vocal; Anna Serra (de Sta. Coloma de Farners), 2n ficorn, i Joan Casals (de Sarrià de Ter), contrabaix. Aquesta nova formació ja ha fet els seus lloguers, el primer dels quals va ser el 27 de febrer, quan la cobla escalenca va participar a la Trobada infantil de la població de Flaçà. Els dos lloguers posteriors han estat a la mateixa vila escalenca.

El primer lloguer escalenc s'escaigué el passat 28 de març, en el marc de l'Aplec de Cinc Claus, que novament tornava a fixar-se el Dilluns de Pasqua. En aquest acte, a més del concurs d'arrossos i l'atorgament de premis, La Principal posà la nota musical de la celebració amb la clàssica audició de sardanes, en la qual s'interpretaren les següents peces: **Sota els pins**, de Josep Vicens "Xaxu", **L'Aguilar de la Garriga**; **L'amic Carles**, de Joaquim Hostench; **De puntetes**; **Cinc Claus**, de Manel Sanz, i **Bona Festa**, del ja citat Avi Xaxu.

El segon lloguer escalenc va ser el 10 d'abril, en el marc dels actes de les Noces d'or i d'argent, quan La Principal de l'Escala va fer l'ofici i, després de la missa, va oferir 3 sardanes a la Plaça de l'Ajuntament. Les sardanes interpretades van ser **Noces de diamant** i **Noces d'argent**, del recentment traspasat Ricard Viladesau, i **El cant del batre**, sardana del nostre estimat Avi Xaxu.

Fotografia dels membres de La Principal de l'Escala per a la temporada 2005-2006 realitzada el 10 d'abril d'enguany. A dalt a l'esquerra, Manuel Fernández, 2n trompeta de la formació en la temporada passada (foto cedida per l'Agrupació Sardanista Avi Xaxu)

Amb posterioritat a aquests lloguers, la cobla escalenca ha interpretat audicions de sardanes en poblacions com Rupià, la Bisbal d'Empordà, Sta. Coloma de Farners, Bellcaire d'Empordà, St. Feliu Sasserra, Castell d'Aro o St. Miquel de Fluvià. I a finals de maig, concretament els dies 27, 28 i 29, la nostra cobla també ha viatjat al País Basc a interpretar sardanes, tot acompanyant l'Esbart Continuïtat de la veïna població de Torroella de Montgrí.

Després d'aquest aplec, La Principal té programades una trentena llarga d'audicions, a les quals caldrà afegir-n'hi més si es té en compte la gran qualitat que ha assolit la cobla amb la incorporació dels nous músics.

La cobla té pactats una desena de lloguers a la vila de la qual pren el seu nom, alguns dels quals són l'11 de juny, algun dimecres d'estiu o per la II Nit dels Músics de Cobla, encara que la cobla també participarà en l'ofici i audicions de matí i tarda de la festivitat de la Verge del Carme, i en l'audició de la festa major per la diada de Sta. Màxima, patrona de l'Escala.

Per tant, es pot veure com el balanç del treball de la cobla després d'un any ha estat molt fructífer, i és per aquest motiu que la present temporada es presenta igual o més productiva que l'anterior per a la nostra cobla. Si segueixen aquesta línia evolutiva, ben aviat podrem veure la formació entre les de primera categoria. I, tot desitjant-vos que xaleu de valent en aquest XXX Aplec de la Sardana, sols em queda dir una cosa: **llarga vida a la Principal de l'Escala!!!**

Jordi Gallegos

Dibuix J. Casas

QUE EL RIURE ENS ACOMPANYI VA DE RIURE SENSE FER RIURE

No es pot negar que el riure és una de les manifestacions de l'estat d'ànim de les persones. Normalment s'exterioritza l'alegria, la satisfacció, l'animositat,...rient.

La rialla està a flor de boca quan la provoca una ocasió favorable, convertint-se en riallada si l'emoció és forta, viva, penetrant. Tot i no ser una malaltia, ans al contrari, és encomanadissa, contagiosa, com els badalls. Quan és excitable, susceptible, emotiva, sensible, emocionable,...sovint passa que es riu i plora al mateix temps. Els ulls es lubrifiquen de falses llàgrimes (llàgrimes de riure) que complementen les manifestacions sorolloses (esclats).

D'un estudi sobre el riure es dedueix que és sa i propi per a la salut. D'això ha sorgit l'interès dels grups de persones que recentment practiquen les riallades, quan més eixordadores millor, fent possible una teràpia de grup.

Un consell que corrobora la importància de les rialles i que té molt a veure amb la salut de les persones diu el següent: "Menjar la meitat, caminar el doble i riure el triple".

Recordo un anunci televisiu de fa uns anys que mostrava un home de posat seriós, semblant enfadat i mirada apagada, mentre anava caminant. De sobte, un esdeveniment divertit i inusitat li canvià radicalment el semblant i el seu rostre manifestà alegria en riure estrepitosament. Un lema, en castellà, acompanyava l'esmentat anunci: "Vaya alegre por la vida". Vaig pensar que poc costava de canviar d'aspecte, més si es té en compte que per riure es posen en moviment quinze músculs facials i per estar enfadat se n'han de moure trenta. Dedueixo, doncs, que és millor riure.

Recordant passatges de la Història Sagrada un d'ells parla d'un personatge bíblic, Sara, muller d'Abraham. Destinada a ser mare del poble del qual naixeria el Salvador del món, Déu va fer que fos mare als noranta anys d'edat

RESTAURANT HOTEL

ESPECIALITATS MARINERES
GRAN MIRADOR AL MAR

PUB MUSICAL

Passeig Marítim, 1 - L'ESCALA
Tel. 972 77 02 45 - Fax 972 77 42 58

camisseria
xarcuteria **LLANDRICH**

Ramon i Conxita

Pl. de l'Avi Xasú - c/ del Mar, 5
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 770 127

des de 1912 al seu servei

Caixa de Girona

Farmàcia BALLESTA

Rosa-Maria Ballesta Llinàs

Av. de Girona, 25
17130 L'ESCALA (Alt Empordà)
GIRONA
Tel/Fax 972 77 15 75

FUSTERIA

Geli.

TOT EN FUSTA
C/ Closa d'en Llop, 3
Tel/Fax 972 77 03 47
17130 L'ESCALA

CALÇATS

Susi

C/ Picasso, 1 (Poble Sec)
Avgda. Montgó, 31 (Riells)
Tel. 972 77 24 74 - L'ESCALA

(anys bíblics, ja que llavors no tenien la mateixa durada que ara). Sara, que era naturalment estèril, en conèixer la bona nova va riure molt perquè ni l'edat ni l'esterilitat li eren favorables. El naixement succeí i l'únic fill de Sara portà per nom Isaac que en hebreu significa "riure".

Hi ha persones que per naturalesa són rialleres i així es manifesten davant dels altres. Penso que la rialla natural, innata, beneficia les persones i les predisposa a ser simpàtiques. Altres, també per naturalesa, són serioses, a penes riuen i si ho fan sol ser esporàdicament i/o per causa concreta, delimitada. Recordo dos actors de cinema, els quals mai no he vist riure a la pantalla. En els seus papers interpretatius sempre s'han mostrat seriosos. Em refereixo al traspassat Jean Gabin (francès) i José Sacristán (espanyol). D'aquest últim vaig llegir unes declaracions en les quals afirmava que no li agradava riure ni en la vida real.

Una variació del riure és el somriure que consisteix en riure lleument, amb un simple gest dels llavis sense fer soroll. És una expressió del rostre que denota, indica, amabilitat i alegria alhora, a la vegada que fa afluir la simpatia.

Hi ha també el riure forçat, obligat, provocat,... fruit de les pessigolles. Si es fan a determinats llocs del cos humà (aixella, palmell de la mà, planta del peu,...), on la sensibilitat a les pessigolles és accentuada, la reacció és major.

I com que la qüestió s'ho presta, unes quantes frases fetes i refranys que fan referència al riure incrementaran, completaran i coronaran aquest article.

Frases fetes:

Riure per les butxaques.

Riure per sota el nas.

Riure's del mort i de qui el vetlla.

El riure va a estones.

Riure per no plorar.

Refranys:

De les rialles vénen les ploralles.

És millor riure que fer riure.

Quants més serem més riurem.

Rient i plorant el temps va passant.

Qui vulgui riure de tot s'ha de riure.

Tothom neix plorant i ningú no mort rient.

Qui riu últimament riu millor.

Desitjo a tothom que EL RIURE ENS ACOMPANYI

Pilar Pellicer, de Gispert

L'Escala, 11 de gener de 2005

PRISCO ELECTRÒNICA, S.L.

TELECOMUNICACIONS

- TELEDISTRIBUCIÓ
- SATÈL·LIT
- ANTENES COL·LECTIVES
- ELECTRÒNICA

C/ Ave Maria, 34 - 17130 L'ESCALA
e-mail:prisco@retemail.es
www.priscoelectronica.es

Tel. 972 77 18 59
Fax 972 77 31 17

SASTRERIA

Vilabru

DES DE 1892

BOTIGA

LACOSTE

C/ Port, 30
Tel. 972 77 02 21

17130 L'ESCALA

C/ Port, 23
Tel. 972 77 49 46

Video Caixa®

XXIV Hores

Ave Maria, 31 - Tel. 972 77 23 49 - L'ESCALA

HEM PERDUT L'OREMUS

Per Nadal de fa pocs anys, els meus fills em regalaren un llibre que em va plaure molt, cosa que ells, en conèixer-me, pensaren igual. Per això l'escolliren dels molts títols que surten a la venda com a novetat els dies nadalencs.

El seu autor és en **Salvador Alsius**, periodista i sociòleg, molt conegut per les seves aparicions, abans més que ara, a la pantalla de TV3 com a director de diferents edicions dels Telenotícies i de programes de gran format.

El seu títol és el que encapçala aquest article: **Hem perdut l'oremus**. Porta un llarg subtítol amb el qual l'autor ens revela, més o menys, per on aniran els trets. Diu així: **Petita enciclopèdia de la cultura catòlica per a joves que no saben i grans que no recorden**.

El propi Alsius, en la introducció, ens concreta més la idea que el portà a escriure el llibre: **“Un bon dia l'Anna, quan tot just començava la seva carrera d'història de l'art, va tornar a casa seva desolada. El professor de l'assignatura d'iconografia els havia dit que no pensava esmerçar temps explicant què era el diluvi universal o com havia mort sant Joan Baptista. Es dedicaria a comentar les obres que haguessin d'estudiar, sense contextualitzar les corresponents situacions bíbliques o històriques. Donava per suposat que aquesta mena de coses les havien de saber. Pressuposició potser plausible, però fonamentada en una base falsa. La immensa majoria dels estudiants no havien sentit mai que cap home del temps hagués esmentat aquell aigua i no tenien la menor idea sobre els capricis de la mare de Salomé. De manera que l'Anna va sol·licitar amb urgència al seu pare que li fes unes classes particulars de religió”**.

Jo no sóc qui per corregir ningú, i menys a una persona més preparada que un servidor, però més que classes de religió, que es poden confondre amb classes de catecisme, potser el que el pare de l'Anna li havia d'impartir, eren classes de formació i cultura religiosa. Precisament aquest és un tema docent llargament debatut avui dia entre l'Estat espanyol i l'Església, en clara contraposició. Però no és ara el moment de parlar-ne.

Seguint el camí marcat pel llibre de l'Alsius, diré que no solament és necessària una elemental formació religiosa pels alumnes, estudiosos i homes de cultura, sinó també pel públic en general i la gent gran, la qual, com molt bé ell diu, ja no recorda aquests conceptes tan bàsics.

¿Quantes vegades no haurem sentit dir, tot conversant amb gent, o escoltant fins i tot partits de futbol per la ràdio o la televisió, expressions bíbliques o pròpies de la història sagrada?

¿Saben molts oients a què es refereix el locutor esportiu quan parla del **diluvi universal** per significar que sobre el camp de joc està caient una mànega d'aigua?

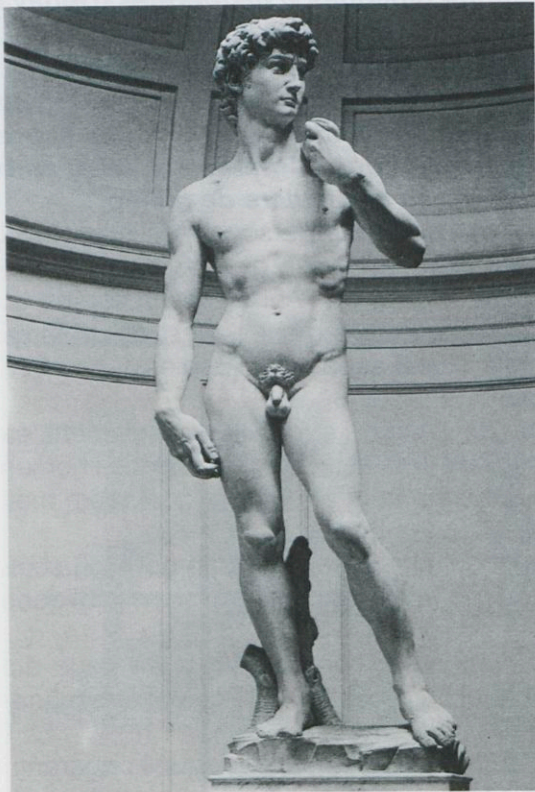
Sens dubte que l'aigua que cau és molt menys que la d'aquells quaranta dies i quaranta nits de pluja inacabable i de la qual solament es pogué salvar

l'arca de Noè que flotava sobre les aigües amb ell i la seva família a dins i moltes parelles d'animals.

Acabat de ploure, el patriarca Noè, per assegurar-se'n bé, deixà anar finalment, després de diverses proves fracassades, un colom, el qual va retornar a l'arca portant un branquilló d'olivera, senyal que ja podien sortir i trepitjar terra ferma, cosa que feren, per començar una nova vida i escampar-se per diferents latituds.

El colom, amb un branquilló d'olivera al bec, ha arribat fins als nostres dies com el **símbol de la pau**, tantes vegades representat com a desig que aquest gran do sigui sempre present entre els homes.

Quan entre dos equips de futbol hi ha una gran diferència de classe i de potencial econòmic, la premsa i la mateixa afecció sol dir que és tracta d'una desigual **lluita entre David i Goliat**, sense menysprear, però, la sorpresa que pot esdevenir en el resultat, com succeí en la realitat quan el jove pastor David, per defensar el poble d'Israel i el seu Déu, dels quals el gegant Goliat en feia

David, l'obra escultòrica del gran Miquel Àngel que vaig poder admirar en la galeria de l'Acadèmia de Florència.

Amb la seva mà esquerra i sobre l'espatlla, aguanta la fona amb la qual llançà la pedra que derrotà Goliat.

befa, es presentà a lluitar contra ell amb una pedra dins una fona i fent-la giravoltar ràpidament per damunt del seu cap, la llançà encertà de ple el front del seu enemic, derrotant-lo sense pal·liatius.

I quan un davanter fa anar de corcoll, durant tot l'encontre, un defensa, diem que li està fent passar **un veritable calvari**, referint-nos als sofriments que va patir Jesús crucificat en la muntanya anomenada del Calvari.

¿I si una família o una persona està passant per uns mals moments a causa d'una llarga malaltia o a difícils contratemps o situacions familiars, no direm que està vivint **un llarg via crucis** tot referint-nos al camí de la creu que seguí Jesús fins al Calvari?

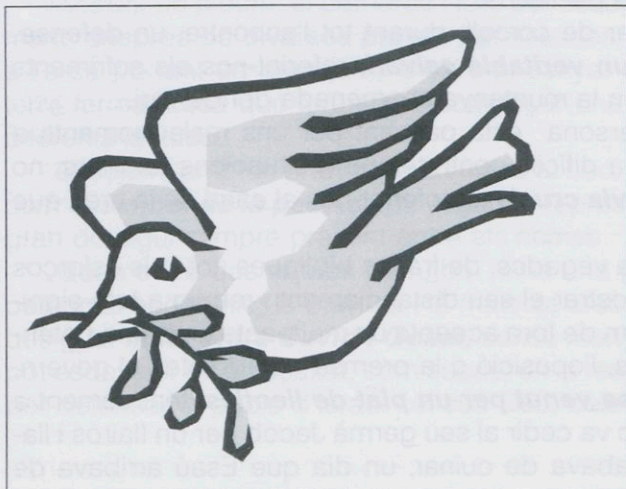
També els polítics fan ús, a vegades, de frases bíbliques, tot i els esforços que fan alguns d'ells per demostrar el seu distanciament i rebuig a tota significació religiosa. Quan el govern de torn accepta un mal pacte amb una potència estrangera, posem per cas, l'oposició o la premsa no addictes al govern, recriminen a aquest **d'haver-se venut per un plat de lleties**, fent esment a l'herència que Esaú, fill d'Isaac va cedir al seu germà Jacob per un flairós i llaminer plat de lleties que acabava de cuinar, un dia que Esaú arribava de caçar i estava famolenc.

¿I quan un partit polític ha guanyat unes eleccions en minoria i té problemes per formar govern, no diem que comença la seva **travessia pel desert**, tal com els tocà fer als israelites per poder arribar a la terra promesa?

I quan arriba un pont festiu, d'aquests tan llargs i esperats que molta gent aprofita per sortir de la gran capital per escampar la boira i respirar aire pur en pobles costaners o de muntanya o per ficar-se –contrasentits de la vida– dins una ciutat encara més gran, la persona que des de la *tele* ens informa del trànsit ens parla que s'està registrant en les carreteres un veritable **èxode** de cotxes, paraula que els qui tenen els mínims coneixements bíblics, la relacionen amb la **sortida del poble d'Israel d'Egipte camí de la terra promesa, Canaan**, guiats pel seu líder, Moisès, **èxode** que durà quaranta anys peregrinant pel desert, d'acampada en acampada.

Durant aquest llarg camí, Moisès es trobà amb veritables problemes per a contentar aquella gent exigent, puix que sempre que sorgien dificultats li protestaven tot, bo i dient-li que hauria sigut millor no haver sortit d'Egipte, cosa que sí aprovaven quan les coses els anaven bé. El Pare Etern li enviava sempre el seu ajut com en aquella ocasió que no tenien res per menjar i després de la pregària de Moisès, a l'albada, baixà del cel un aliment miraculós que ja no els abandonaria mai més anomenat **mannà**, recordat i expressat en els nostres dies quan un cop de sort o d'un ajut aliè ve a apaivagar una situació difícil d'un individu o d'una família. Sembla, se sol dir, com **mannà baixat del cel** en el moment més oportú. A aquest mot se li vol donar també un símbol eucarístic.

I seguint per aquest itinerari de mots bíblics, ens fixem que quan entrem en una granja avícola o ramadera on hi ha una gran varietat d'aus i animals, no podem estar-nos de dir que el que estem veient s'assembla **a l'arca de**

El colom, amb el branquilló d'olivera al bec, és símbol de la pau i ens recorda el passatge bíblic de la fi del diluvi universal.

Noè, bo i recordant que aquest gran patriarca, per ordre divina, embarcà en la seva gran arca que ell i els seus fills construïren, una parella de cada una de les espècies animals per tal que es salvessin del **diluvi universal**.

El nostre anterior rector, mossèn **Salvador Juárez**, s'havia lamentat en més d'una homilia, de la poca instrucció religiosa de la mainada i la joventut. Ell, molt preocupat per la seva formació integral, es preguntava si eren capaços de saber que volia dir: **Ser més dolent que Caïm, Ser més vell que Matusalem; Tenir la fe d'Abraham; Tenir més paciència que Job; Semblar Sodoma i Gomorra; Ser un gegant amb peus de fang; Tractar-se d'una Torre de Babel, Plorar com una Magdalena; Anar d'Herodes a Pilat; Quedar fet un eccehomo; Ser de la pell d'en Barrabàs; Rentar-se les mans com Pilat; Estripar-se les vestidures, etc.**

No comentem totes aquestes frases bíbliques, molt sucoses i habituals en converses, per por de no allargar-nos massa, però deixem als lectors la possibilitat d'interpretar-les o bé d'esbrinar-les ells mateixos i si tenen dificultats de fer-ho, es poden ajudar del llibre més venut fins avui, la Bíblia.

Jo recordo, i segurament que altra gent gran també recordarà que quan érem petits havíem estudiat, sobretot en centres docents d'ensenyament mitjà, un llibre anomenat **Història Sagrada** (jo encara el guardo). Com si fos un conte, havíem sentit explicar al professor la fascinant història, entre d'altres, d'en **Josep, fill de Jacob**.

En Josep bíblic, que res té a veure amb sant Josep espòs de Maria, era molt odiat dels seus germans, (llevat de Benjamí, el més petit) pel fet de ser, segons ells deien, el preferit del seu pare Jacob i en creure's que Josep se'ls volia considerar superior pels dos somnis que havia tingut, els quals donaven a entendre una subordinació dels seus germans envers ell.

Un dia es presentà, per ordre del seu pare Jacob, on estaven els seus germans pasturant els ramats i en veure'l decidiren tirar-lo dins un pou per matarlo després, crim que no perpetraren a suggeriment d'en Rubèn, el germà més gran dels dotze que eren, ferment de les futures dotze tribus d'Israel, si bé el vengueren per vint monedes de plata a uns marxants estrangers que es dirigien a Egipte.

Els germans es quedaren amb la túnica de Josep i la presentaren esquitxada de sang de cabrit al seu pare Jacob perquè es cregués que el seu fill tan estimat havia mort devorat per una fera.

Josep, arribat al país d'Egipte, després d'un temps i gràcies a endevinar els somnis del faraó, aconseguí ser nomenat primer ministre i gran administrador del regne. Durant un gran lapse de temps de benestar, emmagatzemà recursos i aliments preveient els temps de magresa que profetitzà que arribarien, com així fou.

Aquesta història molt resumida i incompleta, per no allargar-me més, ha donat lloc a l'expressió que tantes vegades haurem dit o sentit a dir del temps de les **vaques grasses**, o sigui de prosperitat i benestar o bé de les **vaques magres**, quan les coses no van tan bé i ens hem d'estrènyer el cinturó.

També hi ha una sèrie de dites o frases fetes que tenen el seu origen en cites evangèliques i que molt sovint usem o s'utilitzen en tertúlies i tribunes laiques. El que no sé és si qui les fa servir les sap contextualitzar en el lloc de l'Evangeli que els correspon, i en saben explicar el seu significat. Així diem o sentim a dir que **"ningú és profeta a la seva terra"** o que **"qui estigui net de culpa que tiri la primera pedra"** o que **"cal donar al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu, el que és de Déu"** o que **"hi ha qui veu la palla en el ull de l'altre i no veu la biga en el seu propi"** o **"el que està escrit, escrit està"** o **"de tot hi ha a la vinya del Senyor"** o **"que la teva mà esquerra no sàpiga el que fa la teva dreta"** o **"ja no ull per ull i dent per dent"** o **"vendre's per trenta monedes de plata", etc.**

I abans de **perdre l'oremus**, cosa que no desitjo, prefereixo posar punt i final a aquest tema ja que haig de lliurar l'article com més aviat millor a qui me l'ha encarregat i no **"voldria arribar a misses dites"** com també se sol dir quan s'arriba tard a reunions o punts d'encontre, significat el costum que tenen certes persones d'arribar a missa quan ja està iniciada.

Ricard Guanter Flaqué

CINC GENERACIONS
AL SERVEI DEL
CLIENT

A d'a

NUMS:
11.154 - 13.976
51.193 - 69.129

VICENS ASSESSORIA

Assessoria d'Empreses,
Assessoria Fiscal, Comptable
i Financera

VICENS MEDIADORS

Agència d'Assegurances de:
Núm. Registre: 1170688

Av. Girona, 34 - Apartat de Correus, 33
assessoria@vicens.es - mediadors@vicens.es
Tel.: 972.77.04.24 - Fax. 972.77.41.48
17130 L'ESCALA (Girona)

FLECA PASTISSERIA

Sancho

Carrer Major, 9 - Tel. 972 52 01 82
L'ARMENTERA

Pintura i Decoració

Lluís Romero Bruguera

C/ Gregal, 26
Telèfon: 972 77 32 21
17130 L'ESCALA
(Girona)

ELECTRICITAT - AIGUA - GAS
CALEFACCIÓ - AUTOMATISMES
RECS PER ASPERSIÓ
AIRE CONDICIONAT

Instal·lacions

Josep Alech

C/ Romans, 21 - Telèfon 972 50 33 84
17600 FIGUERES

TOT COSIT A LA TERRA

*Ésser igual que la terra, inalterable,
Que vinguin cascades d'aigua,
Gotes de pluja, vent del nord.
I gent que trepitja, ésser com la terra.
Un llit de sorra i argila,
Roca i flora calenta
Que em moldegin i m'escampin,
Però romandre inalterable
Sota el cel d'estrelles de la Via Làctia.*

*Ésser sensible a les paraules
I a les accions que les acompanyen.
Ésser igual que la terra, inalterable,
Sota el cel d'estrelles de la Via Làctia.*

Assumpció Costals i Puig

Bar Restaurant EL PÒSIT DELS PESCADORS

Port La Clota - Tel. 972 77 02 83
L'ESCALA

Joaquim Moner i Soler

Ctra. d'Orriols. Can Tell
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 77 13 26 - Fax 972 77 13 90

www.burgerking.es

ANXOVES - SARDINES
CONGELACIÓ - BOQUERÓ

Closa d'en llop, 40
17130 L'ESCALA (Alt Empordà)
E-mail: soles@grn.es - <http://www.grn.es/soles>
Apartat de Correus 210
Tel. 972 77 03 57 - Fax 972 77 41 71
CATALUNYA- EUROPA

Nova botiga

DEGUSTACIÓ

Anxoves
Olives
Boquerons
Bonito
Crema d'anxova
Olivades
Escalivada

C/ del Mar, 14 - Tel. 972 77 46 02
17130 L'ESCALA

Hotel Can Miquel
Restaurant Montgó Park

Platja de Montgó
Tel. 972 77 14 52 - 972 77 10 02
17130 L'ESCALA Girona - Costa Brava

SERRALLERIA SUES I FILL, S.L.

*Reixes, portes basculants
de ballesta i enrotllables*

Avda. Girona, 54
Telèfon: 972 77 04 67
L'ESCALA

CAR WASH CENTER

GRATIS
7é rentat
escumos

ELS NOSTRES SERVEIS: GAS BUTÀ / GEL
LLENYA / BEGUDES / SNACKS / CAFE.

Rita, del Ofici - Pol. Ind. El Rec - L'ESCALA (Girona)

bijuteria, regals i complements

Plaça Ajuntament
Tel. 972 770 774
Tel i Fax 972 771 295
17130 **L'ESCALA** (Girona)

ESCORXADOR
SALA DE DESPECEJAMENT DE CARNS
VACÚ - PORCÍ - OVÍ

IMPORT - EXPORT

Ctra. N-II, km. 707,500
Tel. 972 47 81 25 - Fax 972 47 73 38
RIUDELLOTS DE LA SELVA (Girona)

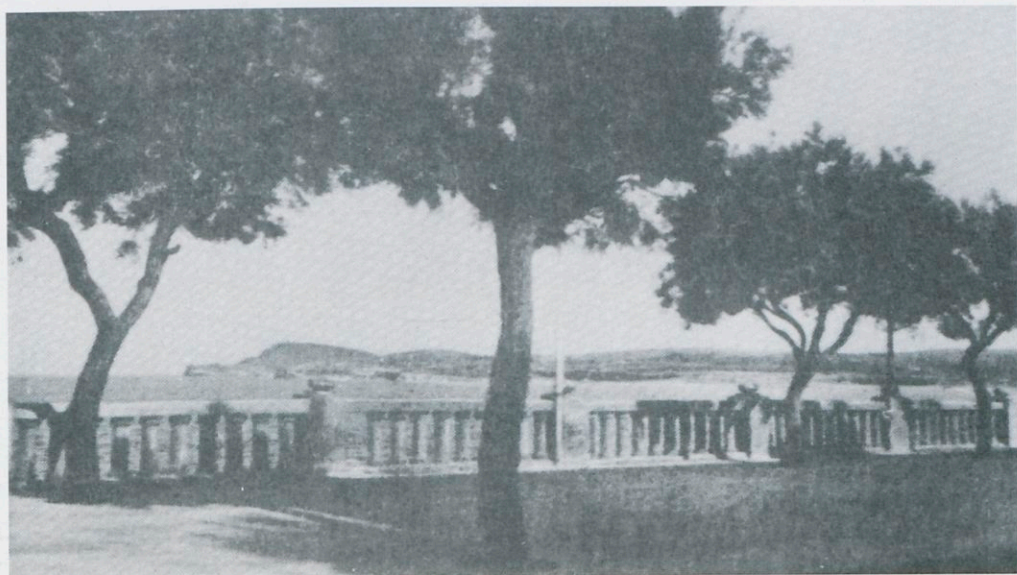
VALENT®

EMBOTITS I CONSERVES CÀRNIES

C/ Castell de Bellaguardia, 2-4
Tel. 972 21 18 48 - Fax 972 22 32 53
TAIALÀ (Girona)

Índex

- 1 Salutació *Junta del CER*
- 3 Pubilla de la sardana, 2004
- 5 Benvinguts a l'Aplec *Josep M. Guinart*
- 7 Víctor Sallés i Bofill, sardanista exemplar *Joaquim Armengol*
- 13 Uns records de les diades de "L'escalenc absent" *Vili-gran*
- 19 L'avi Xaxu al divan *Lluís Colomeda*
- 23 Albert Martí, el millor tenorista de la història *Emili Casademont*
- 27 Complexitat sardanista *Pilar Pellicer*
- 31 Escalencs en el primer concurs de sardanistes celebrat a Barcelona per les festes de la Mercè, l'any 1902 *Lluís Albert*
- 35 Retalls i anècdotes històriques referents a la sardana (ss. XVIII-XX) *Jordi Gallegos*
- 39 Remor de mar (dibuix de J. Casas) *Joan Barceló*
- 41 Dues estrenes
- 43 Programa de l'Aplec
- 47 A l'escalenca Pilar *Joaquim Hostench*
- 49 La "Rosa d'or d'Anglès" a Carles Pous i Puig
- 53 El príncep de la tenora *V. Ll. (escalenc d'adopció)*
- 57 Aquells joves anys 40 *Pere Juhé*
- 61 Autoodi sota control *Quim Gibert*
- 65 Balanç després d'un any *Jordi Gallegos*
- 71 Que el riure ens acompanyi *Pilar Pellicer*
- 75 Hem perdut l'oremus *Ricard Guanter*
- 81 Tot cosit a la terra *Assumpció Costals*

El passeig de Lluís Albert on tenen lloc les audicions de matí i tarda de l'Aplec.

L' ANTIQUARI

Av. Riells, 58 - Tel. 972 77 28 86 - Fax 972 77 54 32 - 17130 L'Escala

PARC INFANTIL

RESTAURANT PIZZERIA L' ANTIQUARI RESTAURANT PIZZERIA L' ANTIQUARI RESTAURANT PIZZERIA

corre,
anem-hi!

- DISPOSEM DE PARC INFANTIL A L' INTERIOR DEL MENJADOR.
- DISPONEMOS DE PARQUE INFANTIL EN EL INTERIOR DEL COMEDOR.
- ZONE DE RÉCRÉATION POUR ENFANTS À L'INTÉRIEUR DE LA 'SALLE À MANGER.
- SPIEL-ZONE FÜR KINDER IM SPEISE-SAAL.
- CHILDRENS PLAY AREA INSIDE THE DINING ROOM.

L' Antiquari els desitja

Bon Aplec!

